

Emnefelter

Retningslinjer

Skrevet av: **Marit Almo**, i samarbeid med Referansegruppe for EMNE

Oppdatert: 2009-01-28

2009-01-28: Gunvald Strømme

- Endret omtale av publication types.

2008-08-21: Gunvald Strømme

- Erstattet omtale av BibSøk Nett med BIBSYS Ask.

2003-08-07: Anne Munkebyaune

- Endret omtale av 660 (MeSH) i kapitlet 'Samarbeidsområder'.
- Endringer i teksten i kapitlet '660 MeSH-emneord' under 'Adgangsbegrensning', 'Faglig ansvarlig', 'Kontaktperson' og 'Registrering'.
- Endret beskrivelse av søking på 087 (lokal klassifikasjon) og 687 (lokale kontrollerte emneord).

2002-11-13:

- Lagt til et punkt om søkbarhet for 660 \$c 2 (sekundært emne) i avsnittet 'Aldersgrupper og *pregnancy*' i vedlegget til 660.

2002-10-21: Ingrid Mogset

- Kapitlet 660 (MeSH) er fullstendig revidert i henhold til nye indeksregler.
- To nye kapitler med omtale av MARC-felt 089 og 640.
- I alle kapitlene er punktet 'Søkefelt' oppdatert i henhold til nye søkemuligheter.
- Endringer i tekst og vedlegg for bl.a. MARC-felt 087, 691, 699, samt i kapitlene 'Innledning' og 'Ordforklaringer'.

1997-02-20:

- Første versjon av dokumentet.

Innholdsfortegnelse

Innledning	7
Om bruk av emneord og klassifisering i BIBSYS	7
Trenger alle bibliotekene å registrere emneord?	7
Lokale koder	7
Samarbeidsområder.....	8
Klassifiseringssystemer.....	8
Universelle klassifiseringssystemer.....	8
Klassifiseringssystemer for spesielle fagområder.....	9
Lokale klassifiseringssystemer	9
Emneordssystemer.....	9
Nøkkelord og stikkord (tidligere kalt 'frie emneord') (MARC-felt 691)	9
Kontrollerte emneord	10
Registre til klassifiseringssystemer	11
Generelle indekseringsprinsipper	13
Ordforklaringer	16
Beskrivelsen av de enkelte MARC-feltene.....	19
060 NLM (National Library of Medicine) klassifikasjonsnummer	21
Eksempler på registrering av NLM klassifikasjonsnummer	22
062 CR (Computing Reviews) klassifikasjonsnummer	24
Bruk av CR klassifikasjonsnummer i BIBSYS	25
Bakgrunn.....	25
Registrering.....	25
Eksempler	25
Søking	25
080 UDK (Universal desimalklassifisering)	28
Oppsplitting av UDK-signaturer til søketermer.....	29
082 DEWEY (Dewey desimalklassifisering).....	30
Registrering av Dewey-klassifisering i BIBSYS (MARC-felt 082)	31
Innledning	31
Bruk av ulike utgaver og valg av 'options'	31
Verbale utvidelser og andre tilføyelser i klassifikasjonskodene	32
Hjelpetabellnumre – registrering og søking	33
083 UBO-klassifisering.....	35
084 MSC (Mathematical Subject Classification) klassifikasjonsnummer	37
Bruk av MSC klassifikasjonsnummer i BIBSYS	38
Bakgrunn.....	38
Registrering	38
Søking	38
085 UBT-klassifisering	41
UBT - Klassifikasjonsskjema for humaniora og samfunnsfag	42
Beskrivelse	42
Søking	42
086 UBB-klassifisering	46

087 Lokal klassifikasjon	48
088 UBT topografisk klassifikasjon	50
089 DEWEY (fellesfelt)	52
600 Emneinnførsel for personnavn	54
Hva skal regnes som personnavn?	55
Vedtak:	55
Eksempler:	56
610 Emneinnførsel for korporasjonsnavn	59
Hva skal regnes som korporasjonsnavn?	60
Vedtak:	60
Eksempler:	60
611 Emneinnførsel for konferanse-, møte-, utstillingsnavn o.l.	62
630 Emneinnførsel for standardtittel	64
Hva skal regnes som et anonymt verk?	65
Vedtak:	65
Eksempler:	65
640 Emneinnførsel for tittel	68
Aviser – valg av MARC-felt for emneinnførsler, hovedinnførsler og bi-innførsler	69
Vedtak:	69
660 MESH-emneord (Medical Subject Headings)	73
Regler for bruk av MeSH ved katalogisering i BIBSYS	74
670 AGROVOC-emneord	86
687 Lokale kontrollerte emneord	88
Bruk av lokale kontrollerte emneord i BIBSYS	89
Innledning	89
Registrering.....	89
Eksempler på registrering	91
Søking	93
691 Nøkkelord og stikkord (tidligere frie emneord)	95
Retningslinjer for bruk av nøkkelord og stikkord i BIBSYS.....	96
Definisjon.....	96
Funksjon.....	96
Søkbarhet	97
Registrering.....	97
Retting og sletting av termer i MARC-felt 691	97
Veiledende retningslinjer for valg av term.....	98
698 HUME-emneord (Humord)	100
Humaniora-tesaurusen Humord – form og innhold	101
Tesaurusens form og struktur	101
Tesaurusens innhold.....	101
Ordning av tesaurusen.....	103
Registrering.....	105
699 TEK-ORD (tidligere NTUB emneord)	108

Bruk av TEK-ORD i BIBSYS	109
Innledning	109
Autoritetsfilen	109
Registrering	110
Søking	111
Litteraturhenvisninger	113

Innledning

Om bruk av emneord og klassifikasjon i BIBSYS

Totalt er det i BIBSYS i dag i bruk 11 ulike MARC-felter for registrering av klassifikasjonsdata, og 12 felter for registrering av ulike typer emneord. I tillegg til disse har vi MARC-felt 650 (LC-emneord), som følger med brønnposter som kopieres over i Bibliotekbasen, samt MARC-felt 651 (geografiske stedsnavn) og MARC-felt 659 (utenlandske stedsnavn), som bare brukes av Norsk bokfortegnelse.

I et så stort og omfattende system som BIBSYS, er det nødvendig med visse retningslinjer for bruken av feltene for å unngå rot i søkefilene og sikre kvaliteten i databasen.

I denne håndboken finner du informasjon om alle emnefeltene som brukes i BIBSYS, både felter for klassifikasjon og emneord. For nærmere beskrivelse av felter og delfelter, se 'BIBSYS-MARC bibliografisk format'.

Trenger alle bibliotekene å registrere emnedata?

Siden det er så mange bibliotek som deltar i BIBSYS-samarbeidet, kan en gjerne stille seg dette spørsmålet. For flere av emnefeltene er det etablert samarbeid om registreringen, enten for alle BIBSYS-bibliotekene eller for grupper av bibliotek (se avsnittet 'Samarbeidsområder' nedenfor).

Registrering av emnedata er ikke obligatorisk i BIBSYS, bortsett fra registrering av omtalte navn og titler. Små generalistbibliotek kan som regel stole på at emnedata registrert av andre bibliotek vil gi en tilstrekkelig emnebeskrivelse. Betingelsen er at biblioteket generelt greier seg med søking på emneord i fritekstfeltet og ikke har spesielle behov for å kunne søke presist.

Lokale koder

Enkelte bibliotek har i noen tilfeller brukt emnefeltene som 691 og 687 til registrering av lokale koder. Dette er svært uheldig av både faglige og praktiske grunner. Både 691 og 687 skal inneholde ord fra naturlig språk. Se nærmere beskrivelse i egne kapitler for disse feltene.

Eksempler på lokale koder som ikke skal brukes i MARC-felt 691 og 687: *sokratesprodukt, Aantologier, Ddikt, tidsland, dramprosjekt, flpro2, mea4, videofigteater, bibl, heim, form, med.*

For noen av de opplysningene som tidligere ble registrert i 691 har vi nå andre løsninger. F.eks. kodes hovedoppgaver i 008 \$b, mens omtalte filmtitler registreres i 640.

Bibliotek som har behov for informasjon som ikke lar seg registrere i BIBSYS-MARC kan henvende seg til Referansegruppe for samlinger.

For øvrig er det naturligvis opp til det enkelte bibliotek i hvilken grad de vil bygge ut sine emneordssystemer (687) eller klassifikasjonssystemer (087) slik at de kan erstatte de lokale kodene. Forutsetningen er at emneordssystemet bygges ut med ord fra naturlig språk. Hva som brukes i det lokale klassifikasjonssystemet (087) er opp til hver enkelt.

Samarbeidsområder

Emnefeltet der bibliotekene samarbeider om registreringen:

- **Nøkkelord og stikkord (tidligere frie emneord) (691):**
Felles felt for alle BIBSYS-bibliotekene.
- **Felles Dewey-klassifikasjon (089):**
Felles felt for alle BIBSYS-bibliotekene. Feltet ble innført i forbindelse med nytt opplegg for registrering av elektroniske tidsskrifter, men kan også brukes på andre dokumenttyper.
- **Humord (698):**
Felles felt for tre universitetsbibliotek (UBO, UBB og UBTØ). Har autoritetskontroll.
- **MeSH (660):**
Felles felt for en gruppe av medisinske og helsefaglige bibliotek. Har autoritetskontroll.

Samarbeid under utvikling:

- **TEK-ORD (tidligere NTUB-emneord) (699):**
Skal bli felles felt i henhold til vedtak i Referansegruppe for emne. Arbeidet med samordning er for tiden stoppet opp, men vil sannsynligvis bli tatt opp igjen senere.

I utgangspunktet står BIBSYS-bibliotekene fritt med hensyn til valg av klassifikasjons- og emneordssystem. Nedenfor følger en kort oversikt over valgmulighetene.

Klassifikasjonssystemer

Universelle klassifikasjonssystemer

UDK (MARC-felt 080) og Dewey (082 og 089) er de mest brukte av de generelle klassi-

fikasjonssystemene. Med unntak av 089 (felles Dewey) står bibliotekene fritt med hensyn til valg av utgaver og bruk av 'options' innenfor de rammer som systemene selv gir. Av hensyn til gjenfinningen har referansegruppen laget visse kjøreregler for registrering i selve MARC-feltet (se også egne kapitler for 080, 082 og 089).

Ved universitetsbibliotekene er også spesielle UB-systemer i bruk (MARC-felt 083, 085 og 086). Disse systemene brukes særlig for de eldre delene av samlingene.

Klassifikasjonssystemer for spesielle fagområder

- **NLM-klassifikasjon (MARC-felt 060)**
Spesialsystem for medisin. Brukes av de medisinske avdelingene ved universitetsbibliotekene og av enkelte høgskolebibliotek.
- **CR-klassifikasjon (MARC-felt 062)**
Spesialsystem for datafag. Brukes ved et par av universitetsbibliotekene.
- **MSC klassifikasjon (MARC-felt 084)**
Spesialsystem for matematikk. Brukes ved et par av universitetsbibliotekene og ved en del høgskolebibliotek.
- **UBT topografisk klassifikasjon (MARC-felt 085)**
Brukes for topografisk litteratur ved Universitetsbiblioteket i Trondheim.

Lokale klassifikasjonssystemer

MARC-felt 087 brukes til registrering av ulike lokale klassifikasjonssystemer som er i bruk i bibliotekene, enten dette er universelle eller fagspesifikke systemer. Klassifikasjonsnumrene knyttes ved registrering automatisk til bibliotekskode. (Se eget kapittel om MARC-felt 087.)

Emneordssystemer

Nøkkelord og stikkord (tidligere kalt 'frie emneord') (MARC-felt 691)

Mange av BIBSYS-bibliotekene, særlig de mindre bibliotekene, bruker nøkkelord og stikkord. Dette er fritt valgte termer som ikke inngår i et kontrollert emneordsregister. Ord som forekommer i tittelen skal repeteres i dette feltet dersom det er en ønsket term for dokumentbeskrivelsen.

I BIBSYS er nøkkelord og stikkord fellesdata med eget søkefelt. For nærmere retningslinjer for registrering, se eget kapittel om MARC-felt 691. Kontrollerte emneord som bygges opp lokalt skal registreres i MARC-felt 687 (se nedenfor).

Kontrollerte emneord

Dette er emneordssystemer hvor emneordene hentes fra et kontrollert vokabular, enten en emneordliste eller en tesaurus.

- **MeSH-emneord (MARC-felt 660)**
Internasjonalt spesialsystem for medisinsk litteratur utviklet ved National Library of Medicine. Systemet har egen tesaurus. Emneordene er på engelsk. MeSH er i bruk ved alle universitetsbibliotekene, og ved noen høyskole- og forskningsbibliotek.
- **AGROVOC-emneord (MARC-felt 670)**
Internasjonalt spesialsystem for landbruk, med egen tesaurus. Emneordene (prekoordinerte termstrenger) er på engelsk. Brukes av Norges landbrukshøgskoles bibliotek.
- **Lokale kontrollerte emneord (MARC-felt 687)**
I dette feltet kan bibliotekene registrere egne kontrollerte emneordssystemer, som bygges opp lokalt. Både prekoordinerte termstrenger og frittstående emneord kan registreres i dette feltet. Ved registrering knyttes emneordene til bibliotekskode, noe som gjør at feltet ikke egner seg for bibliotek som ønsker å samarbeide om emneord på tvers av bibliotekskode. For nærmere retningslinjer, se eget kapittel om MARC-felt 687.
- **HUME-emneord (MARC-felt 698)**
Emneordene hentes fra humaniora-tesaurusen Humord, som bygges opp og vedlikeholdes i EMNE-modulen i BIBSYS. Emneordene (frittstående termer) er på norsk. Systemet brukes ved universitetsbibliotekene i Bergen, Oslo og Tromsø, men er åpent også for andre bibliotek. Systemet passer best for bibliotek med hovedtyngden av fagkretsen innen humaniora/samfunnsfag.
- **TEK-ORD (tidligere NTUB-emneord) (MARC-felt 699)**
Emneordene hentes fra TEK-ORD emneordliste, som bygges opp og vedlikeholdes i EMNE-modulen i BIBSYS. Emneordene (prekoordinerte termstrenger) er på norsk. Systemet brukes ved Universitetsbiblioteket i Trondheim og ved mange av høyskolebibliotekene. Passer best for bibliotek med hovedtyngden av fagkretsen innen teknikk/naturvitenskap.
- **Omtalte navn - emneord for personer, korporasjoner, standardtitler og titler (MARC-felt 600-640)**
Dette er felter som hører med til den bibliografiske beskrivelsen av dokumentet, og i motsetning til de andre emnefeltene i BIBSYS er bruken av disse obligatorisk. Ansvar for standardisering av navneformer hører inn under Referansegruppe for samlinger. Det er autoritetskontroll på disse feltene, unntatt 640. For periodika er det ikke autoritetskontroll på 630. (Se kapitlet [Generelle indekseringsprinsipper](#) og egne kapitler for 600, 610, 611, 630 og 640.)

Registre til klassifikasjonssystemer

Noen av BIBSYS-bibliotekene bruker et emneregister som verbal søkemulighet i stedet for, eller i tillegg til, emneord. Dette gjelder f.eks. UBB og Bibliotek for humaniora og samfunnsvitenskap ved UBO. Begge disse kjederegistrene til Dewey er tilgjengelige fra EMNE-modulen og fra Tesauros-søking på våre nettsider.

Generelle indekseringsprinsipper

ISO 5963: Documentation : Methods for examining documents, determining their subjects, and selecting indexing terms gir en del enkle grunnregler for emneanalyse av dokumenter. Ellers er det ofte utarbeidet egne indekseringsregler for de enkelte klassifikasjons- og indekseringssystemene. Henvisninger til disse reglene er tatt inn under punktet 'Faglige retningslinjer' i beskrivelsen av det enkelte MARC-felt.

For å sikre en viss konsekvens i indekseringspraksisen og en enhetlig database å søke i, anbefales det at noen overordnede indekseringsprinsipper blir fulgt:

- **Indekseringsnivå**
BIBSYS-basen er i prinsippet en database på dokumentnivå. Det bør derfor ikke dypindekseres på kapitelnivå, unntatt i helt spesielle tilfeller. Med dette menes at emneord og klassifikasjonskoder skal gi en dekkende beskrivelse av dokumentets generelle emneinnhold, ikke av innholdet i enkeltkapitlene.
- **Spesifisitet**
Vær forsiktig med bruk av overordnede termer/klassifikasjonskoder. Emneord og klassifikasjon skal gi en spesifikk beskrivelse av dokumentets emneinnhold. (Eksempel: En bok om malerkunst får emneordet Malerkunst, og *ikke* Kunst eller Bildekunst.) Hvis du bruker termer eller klassifikasjonskoder som er mer generelle enn dokumentets egentlige emneinnhold, fører dette til opphopning av litteratur på de generelle termene, noe som etter hvert gjør dem ubrukbare som søketermer.
- **Emneordenes form og struktur**
De enkelte emneordssystemene har spesielle regler. Noen generelle regler er tatt inn i reglene for nøkkelord / stikkord (MARC-felt 691). Det henvises ellers til Hjortsæter: *Emneordskatalogisering : forslag til norsk standard*.
- **Omtalte navn og titler**
Dette er feltene 600-640 (emneinnførsler for personer, korporasjoner, standardtitler og titler).

Her har registreringspraksisen i bibliotekene etter hvert blitt nokså sprikende både når det gjelder valg av registreringsfelt og bruk av navneformer. Det presiseres derfor at dette er felter som hører med til den bibliografiske beskrivelsen av dokumentet og som derfor er *obligatoriske* i BIBSYS. Regler for utforming av navneformer finnes i Katalogiseringsregler, og i gjeldende 'BIBSYS-vedtak og -avvik'. Det er autoritetskontroll på disse feltene, unntatt 640.

Det kan ofte være tvil om hva slags navn som skal registreres i disse feltene: Er Rødhette en person i denne sammenhengen? Skal navn på eventyrskikkelser registreres i MARC-felt 600? Er Triumfbuen en korporasjon som skal registreres i 610? Er 'High noon' (filmtittel) en standardtittel som skal registreres i 630?

Til hjelp ved slike avgjørelser er det utarbeidet retningslinjer. Disse retningslinjene er tatt inn som vedlegg til beskrivelsen av det enkelte MARC-felt. Ellers anbefales det at BIBSYS-bibliotekene følger praksis ved Library of Congress. Et godt hjelpemiddel her er *USMARC Appendix D: Alphabetical list of ambiguous*

headings (siste utg.). BIBSYS-tilpasninger er tatt inn i 'Hjelpemidler ved registrering i Bibliotekbasen', kapitlet 'Navn eller emneord'.

Ordforklaringer

Dypindeksering	Indeksering av et dokument eller deler av et dokument der hensikten er en mest mulig detaljert beskrivelse av emneinnholdet.
Emneord	Ett eller flere ord i naturlig språk som betegner et emne, hentet fra et kontrollert vokabular.
Faktorisering	Oppsplitting av et sammensatt emneord i flere termer.
Fasett	Aspekt ved et emne brukt som inndelingskriterium for en gruppe termer innenfor et avgrenset fagområde.
Frase	En sammenhengende streng av ord som følger etter hverandre i en bestemt rekkefølge.
Gjenfinningssystem	System for direkte eller indirekte lagring og gjenfinning av dokumenter eller data.
Indekseringsspråk	Formalisert språk (f.eks. klassifikasjonssystem eller emneordssystem) brukt til å karakterisere data eller dokumenters innhold, og som muliggjør lagring og gjenfinning.
Indeksterm	Term (emneord eller klassifikasjonskode) som innen et indekseringsspråk er valgt til å betegne et emne.
Kvalifikator	Betydningsindikatorer som brukes for å skille synonyme uttrykk eller gi en nærmere presisering av en terms faglige innhold.
Nøkkelord	Fritt valgte termer som uttrykker emneinnhold. (Tidligere kalt 'frie emneord' i BIBSYS.)
Postkoordinert gjenfinningssystem	Gjenfinningssystem der kombinerings av termer utføres ved søkingen.
Prekoordinert gjenfinningssystem	Gjenfinningssystem der termene kombineres ved indekseringen.
Presisjon	Forholdet mellom antall gjenfunne, relevante dokumenter og det totale antall gjenfunne dokumenter i et søkeresultat.
Siteringsorden	Regel som bestemmer i hvilken rekkefølge de forskjellige fasettene innen et emne skal gjengis ved prekoordinert indeksering.
Spesifisitet	Graden av overensstemmelse mellom indeksternene som representerer et dokumentets emne og emneinnholdet i dokumentet.
Stikkord	Ord hentet fra dokumentet. De kan også være hentet fra dokumentets tittel.

Støy	Irrelevante dokumenter i et søkeresultat.
Term	Ord eller sammensatt uttrykk brukt til å representere et begrep
Tesaurus	Vokabularet i et kontrollert indekseringsspråk. En tesaurus gjenspeiler analytiske (dokumentuavhengige) relasjoner mellom termene, f.eks. hierarkiske relasjoner (over- og underordning), assosiative relasjoner (se-også-henvisninger), ekvivalensrelasjoner (se-henvisninger)

Beskrivelsen av de enkelte MARC-feltene

Hovedinnholdet i håndboken er ordnet etter MARC-felt. For hvert felt finner du opplysninger om:

Adgangsbegrensning	Eventuelle begrensninger i adgangen til å bruke feltet (de fleste emnefeltene kan fritt brukes av alle BIBSYS-bibliotekene).
Faglig ansvarlig	Hvilken instans som er faglig ansvarlig for feltet, f.eks. med hensyn til utarbeidelse av retningslinjer.
Kontaktperson	Som regel er dette fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	Opplysning om det er utarbeidet spesielle retningslinjer for indeksering, klassifikasjon eller registrering. Der referansegruppene har utarbeidet retningslinjer, er disse vedlagt.
Registrering	Spesielle regler for registrering i feltet, herunder dobbeltregistrering (dvs. at flere bibliotek registrerer samme term / klassifikasjonskode i samme MARC-felt).
Autoritetsfil i BIBSYS	Opplysning om feltet har autoritetsfil i EMNE- eller KATALOG-modulen.
Søkefelt	<p>Oversikt over aktuelle søkefelt i GENSØK og BIBSYS Ask. Eventuelle søkefelt i BIBSØK (Telnet) er ikke tatt med her.</p> <p>Her nevnes det spesifikke søkefeltet som finnes for MARC-feltet. I tillegg finnes to fellesfelt for søk på emneord:</p> <p>BD (Basis Del) som består av: Ord i tittel (TO), nøkkelord/stikkord (EO), ord fra TEK-ORD (NO), ord i MeSH-frase (MO), HUME-emneord (BO), lokale emneord (LO), ord i Agrovoc (AG), ord i omtalt person (ingen feltkode), ord i omtalt korporasjon (OR), ord i omtalt tittel (OO), ord i forfatter (OF), og ord i innholdsfortegnelse (IF). EM: Alle slags emneord (som BD, men uten ord i tittel).</p>
Om BIBSYS Ask:	Det blir bare gitt informasjon om søkefeltene slik de presenteres i originalskjermen fra BIBSYS. Enkelte bibliotek har laget sine egne, lokale skjermvarianter for web, ofte med utvidede søkemuligheter. Slike varianter er ikke beskrevet her.
Vedlegg	Innholdet i vedleggene er hentet fra ulike kilder og er ikke standardisert. Eventuelle vedlegg kan f.eks. være faglige eller praktiske retningslinjer eller annen informasjon om MARC-feltet. Der ikke annet er angitt, er Referansegruppe for samlinger ansvarlig for innholdet.

060 NLM (National Library of Medicine) klassifikasjonsnummer

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	National Library of Medicine (NLM) er faglig ansvarlig for systemet. Det enkelte bibliotek er ansvarlig for lokal praksis.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<i>National Library of Medicine classification : a sceme for the shelf arrangement...</i> - Bethesda, Md. : U.S. Dept. of Health and Human Services, Public Health Service, National Institutes of Health, National Library of Medicine. (Siste utg.) http://wwwcf.nlm.nih.gov/class/ (nettversjon)
Registrering	Data som registreres i dette feltet knyttes til bibliotekskode. Hvert bibliotek registrerer sine egne data. Ved presentasjon av emnedata (kommando KClass) blir data sortert pr bibliotek. Eksempler på registrering, se vedlegget.
Autoritetsfil i BIBSYS	Ingen
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk eller spesialsøk): Søkefelt NLM .• GENSØK: Søkefelt NL.
Vedlegg	Eksempler på registrering av NLM klassifikasjonsnummer.

Eksempler på registrering av NLM klassifikasjonsnummer

Klassifikasjonsnumrene er sammensatt av bokstaver og tall. En innledende bokstavkode, som består av en eller to bokstaver, etterfølges av et tall eller en tallkombinasjon. Den etterfølgende tallkombinasjonen kan også inneholde bokstaver.

Bokstavene skrives alltid med store bokstaver, slik det står i klassifikasjonstabellen. Det skal være mellomrom (en blank) mellom den innledende bokstavkoden og det etterfølgende tallet. Alle etterfølgende tall skrives uten mellomrom.

Eksempler (i sortert rekkefølge):

QW 168.5.R18

WS 107.5.R5

W 20.55.A5

W 618.2

062 CR (Computing Reviews) klassifikasjonsnummer

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Association for Computing Machinery (ACM) er faglig ansvarlig for systemet. Det enkelte bibliotek er ansvarlig for lokal praksis
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	Se vedlegget.
Registrering	Data som registreres i dette feltet knyttes til bibliotekskode. Hvert bibliotek registrerer sine egne data. Ved presentasjon av emnedata (kommando KClass) blir data sortert pr bibliotek.
Autoritetsfil i BIBSYS	Ingen
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (Spesialsøk): Søkefelt 'CR-klass'.• GENSØK: Søkefelt CR.
Vedlegg	Bruk av CR klassifikasjonsnummer i BIBSYS.

Bruk av CR klassifikasjonsnummer i BIBSYS

Bakgrunn

MARC-felt 062 er opprettet som et tilbud til de BIBSYS-bibliotekene som bruker CR (Computing Reviews) klassifikasjonssystem. Systemet er utviklet av Association for Computing Machinery (ACM), og siste oppdatering kom ut i 1991. CR-systemet brukes til å klassifisere informatikkbøker bl.a. ved universitetsbibliotekene i Oslo og Tromsø.

Registrering

Delfelter i BIBSYS-MARC for **062** CR klassifikasjonsnummer:

- \$a Hovednummer
- \$b (R) Alternativt nummer
- \$x (R) Generelle termer

Hovedklassifikasjon legges i \$a først i feltet etter feltkoden 062. Delfeltkoden \$a kan utelates for første klassifikasjonsnummer, siden systemet vil oppfatte den som hovedklassifikasjon hvis ikke annet er spesifisert. Alternative numre eller andre likestilte numre legges i \$b med et nummer for hver \$b. Delfelt \$x (generelle termer) har hittil ikke vært brukt.

Eksempler

Hvis F.1.0 er hovednummer, og F.2.2, I.2.6 og I.2.8 er alternative numre, kan dette registreres slik:

062 F.1.0 \$b F.2.2 \$b I.2.6 \$b I.2.8

eller slik:

062 \$a F.1.0 \$b F.2.2 \$b I.2.6 \$b I.2.8

Søking

Søk etter CR klassifikasjonsnumre kan gjøres fra søkefelt 'CR-klass' i BIBSYS Ask (spesialsøk), eller fra søkefelt CR i GENSØK. Klassifikasjonsnumrene kan trunkeres og kombineres med de vanlige boolske operatorene.

Eksempler GENSØK:

Søk etter dokumenter med CR-klassifisering D.1.5

finn D.1.5/cr

Søk etter dokumenter med CR-klassifisering D.1 trunkert

finn D.1?/cr

Søk etter dokumenter med CR-klassifisering D.1 trunkert og H.2.0

finn (D.1? * H.2.0)/cr

080 UDK (Universal desimalklassifisering)

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	UDC Consortium er faglig ansvarlig for systemet. Det enkelte bibliotek er ansvarlig for lokal praksis.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger. Ved faglige spørsmål kan også Universitetsbiblioteket i Trondheim kontaktes.
Faglige retningslinjer	<i>Guide to the use of UDC : an introductory guide to the use and application of the Universal Decimal Classification / by I.C. McIlwaine ; with participation from A. Buxton ; UDC Consortium, FID. – The Hague : FID, 1993</i>
Registrering	Data som registreres i dette feltet knyttes til bibliotekskode. Hvert bibliotek registrerer sine egne data. Ved presentasjon av emnedata (kommando KClass) blir data sortert pr bibliotek.
Autoritetsfil i BIBSYS	TEK-ORD emneordsliste er tilgjengelig via EMNE-modulen (basenavn NTUB), med viderekopling til søk i Bibliotekbasen. Listen fungerer også som kontrollregister til UBiTs lokale UDK-praksis.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefelt UDK.• GENSØK: Søkefelt UD.• BIBSYS nettsider Tesaurussøk.
Vedlegg	Sammensatte UDK-tall splittes ved indeksering, og må kombineres ved søking (se vedlegget). Oppsplitting av UDK-signaturer til søketermer.

Oppsplitting av UDK-signaturer til søketermer

Beskrivelse	Signatur	Søketerm	
Samordning	41+49	41	49
Utstrekning	41/48	41	
	41	41	
	41 ABC	41	
Forholdstegn	41::47	41	47
	41:47	41	47
	41:[47]	41	47
Språk	41=46	41	=46
Form	41(05)	41	(05)
Land	41(44)	41	(44)
	41(44:45)	41	(44:45)
Folkeslag	41(=43)	41	(=43)
Tid	41"623"	41	"623"
Fremmede notasjoner	41*3	41*3	
	41ABC	41	
	41-05	41	-05
	41-52	41	
	41.000.1	41	.000.1
Synspunkt	41.003	41	.003
	41.01	41.01	
	41.36	41.36	
	413.5	413.5	
Syntese	413.5'6	413.5'6	413.6
Interkallering	413.5(481).09	413.5.09	(481)

082 DEWEY (Dewey desimalklassifisering)

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Det enkelte BIBSYS-bibliotek styrer selv sin DEWEY-praksis innen de rammer som trekkes opp av Referansegruppe for samlinger (se vedlegg).
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<i>Dewey Decimal Classification and relative index</i> <i>Deweys desimalklassifisering. 5. norske fork. utg.</i>
Registrering	Data som registreres i dette feltet knyttes til bibliotekskode (i motsetning til i 089-feltet). Hvert bibliotek registrerer sine egne data. Ved presentasjon av emnedata (kommando KClass) blir data sortert pr bibliotek.
Autoritetsfil i BIBSYS	Det ligger to kjederegistre til Dewey i EMNE-modulen: <ul style="list-style-type: none">• Base USVD: Styrer lokal praksis for humaniora, samfunnsvitenskap og teologi ved UBO.• Base UBBD: Styrer lokal praksis ved UBB. Både UBB og UBOs emneregistre til Dewey er søkbare fra Tesaurosøking i BIBSYS nettsider. Det er viderekopling fra registrene til søk på klassifikasjonskoder i Bibliotekbasen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefelt Dewey.• GENSØK: Søkefelt DE.• BIBSYS nettsider Tesaurosøking.
Vedlegg	Registrering av Dewey-klassifisering i BIBSYS (MARC-felt 082).

Registrering av Dewey-klassifikasjon i BIBSYS (MARC-felt 082)

Disse generelle retningslinjene er vedtatt av Referansegruppe for emne i møte 1996-11-06.

Innledning

Det er etter hvert blitt mye rot i MARC-felt 082. Noe av dette skyldes feilregistreringer. Noe skyldes direkte misforståelser. En del bibliotek har tatt med seg sin lokale registreringspraksis fra kortkatalogene over i BIBSYS-basen uten å ta hensyn til de eventuelle konsekvenser dette kan få for et felles søkefelt i en stor database.

Det er her viktig å skille mellom de krav som stilles til registrering av klassifikasjonskoder i selve MARC-feltet, og de tilpasninger bibliotekene kan gjøre i oppstillingssignaturen. Målet med disse retningslinjene er å sikre et ryddig søkefelt og å unngå direkte feilbruk av Dewey.

Bruk av ulike utgaver og valg av 'options'

Det er mange ulike Dewey-utgaver i bruk i BIBSYS-bibliotekene. Noen bruker forskjellige utgaver av DDC, andre bruker den norske forkortede utgaven. Innen rammen av samme utgave kan bibliotekene i tillegg velge mellom ulike praksis (options) tilpasset lokale behov.

Det ville få store konsekvenser for bibliotekene om denne valgfriheten skulle innskrenkes. Det stilles derfor ingen krav mht valg av utgave eller 'option'. Det kreves derimot at bibliotekene holder seg til generelle klassifikasjonsregler og det regelverket som er gitt i forbindelse med Dewey-utgavene, slik at direkte feilklassifikasjon unngås.

For å sikre kvaliteten må bibliotekene:

- Følge regelverket i Dewey-tabellene.
- Sørge for opplæring og kontroll av egen praksis.
- Benytte seg av tilgjengelige hjelpemidler (f.eks. ulike registre til Dewey, klassifikasjonskoder registrert av andre bibliotek med kompetanse, etc.).

Verbale utvidelser og andre tilføyelser i klassifikasjonskodene

Også her varierer praksis i bibliotekene: Noen legger verbale utvidelser i slutten av Dewey-numrene, andre bruker foranstilte koder for land, litterært nivå, skjønnlitteratur, etc. Dette gjør at det er svært vanskelig å gjøre presise og fullstendige søk i Dewey-indeksen. EMNE-gruppen mener likevel at det er vanskelig å gjøre restriksjoner i denne praksisen så lenge den holder seg innenfor det som er tillatt i selve Dewey-tabellen.

Derimot må det skilles mellom oppstillingssignatur (hyllesignatur) og klassifikasjonskode. Koder som gjelder bøkens format eller annen lokalisering på hylla hører hjemme i oppstillingssignaturen (MARC-felt 096) og ikke i MARC-felt 082.

Hjelpetabellnumre – registrering og søking

Dersom du ønsker å gjøre det mulig å søke på hjelpetabellnumre separat, registreres disse i 082 \$x. Hjelpetabellnumrene legges inn som egne klassifikasjonskoder og i sin 'rene' form, altså slik de står oppført i hjelpetabellene. Eksempler fra DDC21:

Tilleggstall for periodika hentet fra tab.1

Registreres: 082 \$x (1)05

Tilleggstall for kvinner hentet fra tab.1

Registreres: 082 \$x (1)082

Tilleggstall for Norge hentet fra tab.2

Registreres: 082 \$x (2)481

Tilleggstall for litteratur skrevet for eller av kvinner hentet fra tab.3C

Registreres: 082 \$x (3C)9287

Eksempel på søk på hjelpetabellnumre i GENSØK:

f (2)481/de

083 UBO-klassifikasjon

Adgangsbegrensning	<p>I prinsippet ingen, men i praksis er det bare universitetsbibliotekene i Oslo og Tromsø som registrer data i dette MARC-feltet.</p> <p>UBTØ bruker UBO-klassifikasjon for jus (delsystem L). UBO har i dag gått over til å bruke andre klassifikasjonssystemer for de fleste fagområder. Unntak her er delsystem L som brukes for jus, og noen grupper i delsystem F (naturvitenskap; f.eks. naturvitenskapens historie, biologi og geografi). Ellers brukes MARC-felt 083 først og fremst i forbindelse med konvertering av eldre samlinger til BIBSYS.</p>
Faglig ansvarlig	<p>UBO-klassifikasjon er et klassifikasjonssystem utarbeidet av Universitetsbiblioteket i Oslo på grunnlag av eldre tyske universitetssystemer. I dag er det ingen instans som har overordnet ansvar for systemet. De enkelte fagavdelinger ved UBO er ansvarlige for sine respektive delsystemer.</p>
Kontaktperson	<p>Fagreferentene ved UBO.</p>
Faglige retningslinjer	<p><i>Klassifikasjon til systematisk katalog / Universitetsbiblioteket i Oslo ; veiledning utarbeidet av Hanna Lund. - Oslo 1943</i></p>
Registrering	<p>UBO-klassifikasjon er inndelt i delsystemer (hovedemnegrupper) angitt med store bokstaver fra A til U. Delsystemene er videre inndelt i undergrupper ved små bokstaver og tall (arabertall og romertall) eller kombinasjoner av bokstaver og tall. Som skilletegn brukes blank eller kolon. (Eksempler: HcIII:102, Hf:176, I232). Klassifikasjonskodene registreres i MARC-feltet på samme måte som de er registrert i selve klassifikasjonstabellen</p> <p>Data som registreres i dette feltet knyttes til bibliotekskode. UBO og UBTØ registrerer sine egne data. Ved presentasjon av emnedata (kommando KLaSS) blir data sortert pr bibliotek</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	<p>Ingen.</p>
Søkefelt	<p>GENSØK: Søkefelt UO.</p> <p>BIBSYS Ask (spesialsøk): Søkefelt UBO-klassifikasjon.</p>
Vedlegg	<p>Ingen.</p>

084 MSC (Mathematical Subject Classification)

klassifikasjonsnummer

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Utgiverne av Mathematical reviews og Zentralblatt für Mathematik er ansvarlig for systemet. Det enkelte BIBSYS-bibliotek er ansvarlig for lokal praksis.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	Se vedlegg.
Registrering	Data som registreres i dette feltet knyttes til bibliotekskode. Hvert bibliotek registrerer sine egne data. Ved presentasjon av emnedata (kommando KClass) blir data sortert pr bibliotek
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (spesialsøk): Søkefelt MSC.• GENSØK: Søkefelt MS.
Vedlegg	Bruk av MSC klassifikasjonsnummer i BIBSYS.

Bruk av MSC klassifikasjonsnummer i BIBSYS

Bakgrunn

MARC-felt 084 er opprettet som et tilbud til de BIBSYS-bibliotekene som bruker Mathematical Subject Classification. Systemet er utviklet i samarbeid mellom utgiverne av Mathematical Reviews og Zentralblatt für Mathematik. Siste oppdatering kom i 1991. Systemet brukes til å klassifisere matematikkbøker bl.a. ved universitetsbibliotekene i Oslo og Tromsø.

Registrering

084 MSC klassifikasjonsnummer

- \$a Hovednummer
- \$b (R) Alternativt nummer
- \$c (R) MSC-nummer fra ekstern kilde

Hovedklassifikasjon legges i \$a først i feltet etter feltkoden 084. Delfeltkoden \$a kan utelates for første klassifikasjonsnummer siden systemet vil oppfatte den som hovedklassifikasjon hvis ikke annet er spesifisert. Alternative numre eller andre likestilte numre legges i \$b. Delfelt \$b gjentas foran hvert alternative nummer. Delfelt \$c (MSC-nummer fra ekstern kilde) har hittil ikke vært benyttet. Eksempler:

Hvis 11T71 er hovednummer og 68P25 og 94A60 er alternative numre, registreres dette slik:

084 \$a 11T71 \$b 68P25 \$b 94A60 (Delfeltkoden \$a kan evt. utelates)

Hvis alle klassifikasjonsnumrene er likestilte, kan de registreres slik:

084 \$b 11T71 \$b 68P25 \$b 94A60

Søking

Søk etter MSC klassifikasjonsnumre kan gjøres fra GENSØK eller BIBSYS Ask (spesialsøk). Klassifikasjonsnumrene kan trunkeres og kombineres med de vanlige boolske operatorene. Eksempel GENSØK:

Søk etter dokumenter med MSC-klassifikasjon 11T71

finn 11T71/ms

Søk etter dokumenter med MSC-klassifisering 11T trunkert

finn 11T?/ms

Søk etter dokumenter med MSC-klassifisering 11T trunkert og 94A60

finn (11T? * 94A60)/ms

085 UBT-klassifikasjon

Adgangsbegrensning	Teknisk sett ingen, men UBT-klassifikasjon brukes bare av Universitetsbiblioteket i Trondheim for fagområdene humaniora, samfunnsvitenskap og teknologi.
Faglig ansvarlig	UBT-klassifikasjon er en moderat revisjon av et klassifikasjonssystem opprinnelig utarbeidet av sjefsbibliotekar Thor M. Andersen ved Det kongelige norske videnskabers selskabs bibliotek på grunnlag av fagskjemaer ved Universitetsbiblioteket i Oslo
Kontaktperson	Seksjonssjef Stein Johansen, UBiT
Faglige retningslinjer	<i>Klassifikasjonsskjema / Universitetsbiblioteket i Trondheim, Avd. B. - 2.utg. - Trondheim : Fellesbiblioteket, 1983</i> <i>Emneordsregister til klassifikasjonsskjema for humaniora og samfunnsfag / redigert av Bjørn Tagseth. - Trondheim : Universitetsbiblioteket, 1988</i>
Registrering	UBT-klassifikasjon er inndelt i hovedemnegrupper angitt med store bokstaver fra A til S. Hovedgruppene er videre inndelt i undergrupper ved små bokstaver og tall, evt. atskilt med et mellomrom (blank). I en del tilfeller brukes verbale utvidelser For nærmere beskrivelse se vedlegget
Autoritetsfil i BIBSYS	Det er laget et kjederegister til UBT-klassifikasjon. Registeret er tilgjengelig via EMNE-modulen (basenavn UBTK), med videre-kopling til søk i Bibliotekbasen. Listen fungerer også som kontrollregister til UBiTs lokale UDK-praksis.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• GENSØK: Søkefelt UT.• BIBSYS Ask: (spesialsøk): UBT-klassifikasjon.
Vedlegg	<i>UBT - Klassifikasjonsskjema for humaniora og samfunnsfag / Vegard Elvestrand</i>

UBT - Klassifikasjonsskjema for humaniora og samfunnsfag

Beskrivelse

Signaturene i UBT-klassifikasjonen består av to bokstaver og et tall med 1-3 sifre, eventuelt tilføyd 1-2 bokstaver og/eller et verbalt tillegg. Sistnevnte er som regel navn på personer eller anonyme tekster.

Eksempler på verbale tillegg:

Rd 159: Bergman

Rd 160: Schneider

Re 12: Beethoven

Ab 36d: Hemingway

He 357: Nibelungenlied (om teksten)

He 357 Nibelungenlied (uten kolon, selve teksten)

De to første bokstavene gjelder hovedemnegruppe og undergruppe, f.eks. R = Estetikk og kunsthvitenskap, Rd = Dramatikk: teater, ballett og film, Re = Musikk. Tallet som følger er et løpende nummer og forteller ikke noe om overordning og underordning, men logisk struktur fremgår av innrykk i venstre marg i det trykte skjemaet.

Signaturer merket med * kan videreinndeles geografisk ved påhengt tilleggssignatur i runde klammer fra UBT-klassifikasjonen for geografi og lokalhistorie: Enkelte områder (Jc-Jh).

Skjønnlitteratur av enkelte forfattere på de vanligste språkene klassifiseres ikke, men samlinger klassifiseres. Det er separate signaturer for slike samlinger.

I UBTs systematiske kataloger kan Aa være skrevet Å i norske og danske navn, idet det ikke finnes sorteringsfelt i respektive MARC-poster. Dette ble vedtatt internt av hensyn til fisekatalogene.

Søking

I og med at signaturene ikke forteller noe om overordning og underordning, anbefales bare to metoder ved søking:

1. Søk på den fullstendige signaturen, f.eks. Rd 158. Hvis det finnes verbale eller geografiske tillegg, må en trunkere for å få ut hele innholdet. (Se eksemplene

nedenfor.)

Eksempler (GENSØK):

f rd 157?/ut (søk etter filmhistorie: enkelte geografiske områder)

f rd 158/ut (søk etter filmbiografi: samlinger)

f rd 159?/ut (søk etter regissører: enkelte)

f rd 160?/ut (søk etter filmskuespillere: enkelte)

Førstnevnte og de to siste trunkeres fordi disse signaturene alltid skal suppleres av et tillegg. Se også nedenfor angående trunkering når siste del av den ordinære signaturen er et tall og dette er ett- eller tosifret.

2. Trunkert søk på de to første bokstavene (hoved- og undergruppe). En vil få så mange treff at søket bør kombineres med en annen feltkode, f.eks. feltkode TK (MARC-felt 088 UBT topografisk klassifikasjon) eller med ord i BD (basisdel).

Eksempler:

f re?/ut * cc/tk (søk etter musikk: Oslo)

f re?/ut * c?/tk (søk etter musikk: Akershus med Oslo)

f re?/ut * oslo

f re?/ut * metode

Søk på UBT-signaturer med geografiske tillegg.

Eksempler (GENSØK):

f rd 157(jc 3)/ut (søk etter filmhistorie: Norge)

f re 10(jc 10)/ut (søk etter musikkhistorie: Oslo)

En alfabetisk liste over personer/tekster i en gruppe med verbale tillegg (se eksemplene ovenfor), kan finnes ved kommando n (nabo) i GENSØK idet systemet oppfatter egentlig signatur + verbalt (eller geografisk) tillegg som en ny klassifikasjonssignatur. Der signaturen både gjelder selve teksten og kommentar, blir alle sistnevnte f.t. sortert til slutt i en egen suite, og uansett etter evt. to- eller tresifrede signaturer med samme begynnersiffer på grunn av kolon etter hovedsignaturen. Slik søking kan være interessant for en oversikt over alt som finnes under vedkommende signatur, f.eks. av enkelte forfattere på eldre og fjernere språk. Når det gjelder søk angående personer/titler og navnet er kjent, brukes selvsagt ikke systematisk katalog, men relevante søkefelt for forfatter, omtalt person og tittel. I GENSØK og BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk) er det også felt for omtalt tittel/anonym tekst (OT).

Trunkering etter hovedsignaturens siste del (vanligvis et tall) vil i praksis bare være aktuelt når det følger en tilleggssignatur for geografisk inndeling eller et navn, og en ønsker oversikt over hele innholdet. Søkesettet vil ved trunkering på tallet alene, inkludere alle signaturer med tall som begynner med samme siffer (sifre) når slike signaturer finnes i vedkommende underemnegruppe, og disse er som nevnt løpenumre uten systematisk sammenheng.

Eksempler:

Søk på Cc 5? (psykologiens historie: enkelte geografiske områder) gir også treff

på Cc 50-59 og Cc 500-509.

Søk på Cc 7? (enkelte psykologer) gir også treff på Cc 70-79 og Cc 700-799.

For å unngå dette kan tilføyes første tegn som skal brukes ved tillegg som nevnt, nemlig rund venstreklamme for geografisk inndeling og kolon for navn. Altså:

f cc 5(?/ut

n cc 5(?/ut

f cc 7:~/ut

n cc 7:~/ut

Alle søkesett med tall blir dessverre sortert feil i henhold til UBT-systemet og andre alfanumeriske systemer, idet søkesettene generelt er programmert tegn for tegn som i desimalklassifikasjonene.

UBT 1996-08-19

Vegard Elvestrand

086 UBB-klassifikasjon

Adgangsbegrensning	<p>Teknisk sett ingen, men bare Universitetsbiblioteket i Bergen registrerer data i dette feltet.</p> <p>UBB-klassifikasjon brukes i dag hovedsakelig av Juridisk fakultetsbibliotek ved UBB. De andre avdelingene ved UBB er gått over til å bruke andre klassifikasjonssystemer, men klassifikasjonsdata registreres også i MARC-felt 086 ved konvertering av eldre samlinger til BIBSYS og ved registrering av UBBs egne hovedfagsoppgaver og magistergradsavhandlinger.</p>
Faglig ansvarlig	<p>Universitetsbiblioteket i Bergen.</p> <p>UBB-klassifikasjon er en bearbeidet versjon av UBO-klassifikasjon (MARC-felt 083).</p>
Kontaktperson	<p>Ansvarlig for klassifikasjon ved UBB: Egil Hamre.</p>
Faglige retningslinjer	<p>Det foreligger ingen skriftlige retningslinjer.</p>
Registrering	<p>UBB-klassifikasjon er inndelt i hovedemnegrupper ved store bokstaver fra A til Y. Hovedgruppene er inndelt i undergrupper ved små bokstaver eller tall eller kombinasjoner av bokstaver og tall. Som skilletegn brukes blank, kolon, punktum og parentes. I en del tilfeller brukes verbale utvidelser.</p> <p>Eksempler: C 17d2 C 7 (marx) m 5.25 Ha 15 Fremmedspråk:Engelsk L 101.05 R 10 Eikaas, Ludvig Xhfd filosofi Xsvh sammenlignende politikk Y xxiv 314 Y xxiv lc3</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	<p>Ingen.</p>
Søkefelt	<p>GENSØK: Søkefelt UB.</p>
Vedlegg	<p>Ingen.</p>

087 Lokal klassifikasjon

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Det enkelte bibliotek er ansvarlig for sitt lokale system.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<p>Ingen felles retningslinjer. Lokale retningslinjer utarbeides av det enkelte bibliotek.</p> <p>Se også avsnittet Lokale koder i kapitlet 'Innledning'.</p>
Registrering	<p>Koder som registreres i 087 knyttes automatisk til bibliotekskode slik at de ved søking blir unike for det enkelte bibliotek. Innen samme bibliotekskode må det derfor ikke registreres koder fra mer enn ett system, siden dette kan skape problemer ved søking. Ved presentasjon av emnedata med kommando Klass blir data sortert pr bibliotek.</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	Ingen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (spesialsøk): Søkefelt 'Lokal klassifikasjon'.• GENSØK: Søkefelt LK. <p>Hvis basen dekker mer enn én bibliotekskode (aktuelt for f.eks. UBO), kan du definere aktuell kode i feltet 'Bibkode' i spesialsøk i BIBSYS Ask.</p>
Vedlegg	Ingen.

088 UBT topografisk klassifikasjon

Adgangsbegrensning	Det er bare Universitetsbiblioteket i Trondheim (UBiT) som registrerer data i dette feltet.
Faglig ansvarlig	UBiT.
Kontaktperson	Seksjonssjef Stein Johansen, UBiT
Faglige retningslinjer	<i>Klassifikasjonsnøkkel til norsk topografi / Vegard Elvestrand. – 1976</i>
Registrering	Registreringspraksis styres lokalt.
Autoritetsfil i BIBSYS	Ingen.
Søkefelt	BIBSYS Ask (spesialsøk): UBiT topografisk klassifikasjon. GENSØK: Søkefelt TK.
Vedlegg	Ingen.

089 DEWEY (fellesfelt)

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene. Feltet ble innført i forbindelse med nytt opplegg for registrering av elektroniske tidsskrifter, men kan også brukes på andre dokumenttyper.
Faglig ansvarlig	BIBSYS i samarbeid med Referansegruppe for samlinger.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<i>Dewey desimalklassifikasjon. 5. norske fork. utg. (DDK5).</i>
Registrering	Data som registreres i dette feltet er felles for alle bibliotekene, og er ikke knyttet til bibliotekskode slik som 082. Felles Dewey registreres i 089 \$a (hovednummer) eller \$b (alternativt nummer). Ved enkel registrering av elektroniske tidsskrifter (EReg) har felles Dewey eget felt i registreringsskjermen.
Autoritetsfil i BIBSYS	Ingen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefelt Dewey.• GENSØK: Søkefelt DE.
Vedlegg	Ingen, men se vedlegg til 082.

600 Emneinnførsel for personnavn

Adgangsbegrensning	Ingen. Dette er et obligatorisk fellesfelt for alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Referansegruppe for samlinger er faglig ansvarlig, og vedtar retningslinjer for hva slags personnavn som skal registreres i dette feltet (se vedlegg).
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<p>Navneformer normeres etter reglene i <i>Katalogiseringsregler</i>, samt gjeldende avvik og vedtak fattet av Referansegruppe for samlinger.</p> <p>Retningslinjer for hva slag personnavn som kan registreres i MARC-felt 600, se vedlegg. Se også <i>USMARC Appendix D: Alphabetical list of ambiguous headings</i> (siste utg.). BIBSYS-tilpasninger er tatt inn i <i>Hjelpemidler i BIBSYS-registrering</i>, kapitlet 'Navn eller emneord'.</p>
Registrering	<p>Autoritetskontrollen for personnavn er obligatorisk. Ved registrering får du opp et lite vindu med en sortert treffliste fra autoritetsregisteret.</p> <p>Personnavn registreres i MARC-felt 600 med samme navneform som i MARC-felt 100 (hovedinnførsel) eller 700 (bi-innførsel).</p> <p>Dersom et bestemt verk av den omtalte personen er emne, registreres verkets tittel i delfelt \$t. Dette gjelder alle slags verk med kjent opphavsmann, også kunstverk. (Eksempel, se vedlegg).</p> <p>Data som registreres i dette feltet knyttes til objektposten ved katalogisering, og blir ikke vist ved presentasjon av emnedata (kommando KClass).</p> <p>Se nærmere retningslinjer for registrering i <i>BIBSYS-MARC</i>.</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	Autoritetsregisteret i KATALOG-modulen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefelt 'Omtalt person'. Eventuell omtalt tittel kan søkes i feltet 'Omtalt tittel' eller 'Omtalt tittel (ordsøk)'.• GENSØK (fritekst): Søkefelt PE (for omtalt person). Eventuell omtalt tittel kan søkes i feltene OT (frasesøk) eller OO (ordsøk).
Vedlegg	Hva skal regnes som personnavn?

Hva skal regnes som personnavn?

Disse retningslinjene for registreringspraksis i MARC-felt 600 er utarbeidet av referansegruppene for EMNE og KATALOG.

MARC-felt 600 er et fellesfelt hvor alle BIBSYS-bibliotekene skal registrere navn på personer som er behandlet som emne i et dokument. **Personnavn som emneord skal altså ikke registreres som fritt eller kontrollert emneord, men registreres i normalisert form i MARC-felt 600.** Av hensyn til gjenfinningen er det viktig med en konsekvent registreringspraksis.

Men hva skal egentlig regnes som en *person* i denne sammenheng? Så lenge det dreier seg om personer som virkelig har levd (historiske personer), er det greit. Men hva med sagnfigurer (f.eks. Merlin), gudenavn (f.eks. Zevs), eventyrskikkelser (f.eks. Rødhette), litterære skikkelser (f.eks. Nora), etc.?

Dette spørsmålet har vært diskutert i Norsk komite for klassifikasjon og indeksering, som uttaler følgende i referat fra sitt møte 1993-05-10: "Personnavn som emne skal i 600, uavhengig av om navnet betegner en reell eller imaginær person". (Dette medfører altså at både Rødhette og Zevs skulle få adgang til 600-feltet, noe de hittil ikke har hatt i BIBSYS.)

Spørsmålet er senere diskutert både i EMNE-gruppa og KATALOG-gruppa. BIBSYS-bibliotekene har til nå fulgt den registreringspraksis som har nedfelt seg hos Library of Congress, som bare registrerer historiske personer og personer fra Bibelen i MARC-felt 600. Referansegruppene anbefaler at denne praksisen fortsatt følges.

Vedtak:

- Navn på historiske personer (personer som har levd) og personer fra Bibelen registreres i MARC-felt 600. Engler regnes i denne sammenheng ikke som personer. (Om navneformer, se *Katalogiseringsregler*.)
- Alle andre navn på fiktive personer registreres som emneord i det emneordsfeltet som biblioteket bruker (f.eks. 687, 691, 698, 699).
- Titler på verk (både kunstverk og litterære verk) med kjent opphavsmann registreres i MARC-felt 600 \$t når verket er behandlet som emne. Opphavsmannens navn registres i 600 \$a.

Eksempler:

Registreres i 600-feltet:

- 600 \$a Ibsen, Henrik \$t Peer Gynt
- 600 \$a Munch, Edvard \$t Stjernenatt
- 600 \$a Arthur \$c sagnkonge av England (han har levd i flg. leksikon!)
- 600 \$a Adam \$c bibelsk person
- 600 \$a Eva \$c bibelsk person
- 600 \$a Buddha
- 600 \$a Jesus Kristus
- 600 \$a Paulus \$c apostel

Registreres *ikke* i 600-feltet:

Gabriel (erkeengel), Rødhette (eventyrskikkelse), Merlin (sagnfigur), Zevs (gresk gud), Skylla og Kharybdis (mytologiske vesener), Nora Helmer (litterær skikkelse), Grauballemanden (moselik).

Se også 'Hjelpemidler ved registrering i Bibliotekbasen' kapitlet 'Navn eller emneord? Valg av riktig MARC-felt for hovedordningsord, bi-innførsel og emneord'.

610 Emneinnførsel for korporasjonsnavn

Adgangsbegrensning	Ingen. Dette er et obligatorisk fellesfelt for alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Referansegruppe for samlinger er faglig ansvarlig, og vedtar retningslinjer for hva som skal defineres som en korporasjon.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<p>Navneformer normeres etter reglene i <i>Katalogiseringsregler</i> samt gjeldende avvik og vedtak fattet av Referansegruppe for samlinger.</p> <p>Retningslinjer for hva som skal defineres som korporasjoner, se vedlegg. Se også <i>USMARC Appendix D: Alphabetical list of ambiguous headings</i> (siste utg.). BIBSYS-tilpasninger er tatt inn i <i>Hjelpemidler i BIBSYS-registrering</i>, kapitlet <i>Navn eller emneord</i>.</p>
Registrering	<p>Autoritetskontrollen for korporasjonsnavn er obligatorisk. Ved registrering får du opp et lite vindu med en sortert treffliste fra autoritetsregisteret..</p> <p>Korporasjonsnavn registreres som emneord i MARC-felt 610 med samme navneform som i MARC-felt 110 (hovedinnførsel) eller 710 (bi-innførsel). Se nærmere retningslinjer i <i>BIBSYS-MARC</i>.</p> <p>Eksempel: 610 \$a De europeiske fellesskap \$w Europeiske fellesskap</p> <p>Se også vedlegg til MARC-felt 640 om registrering av emneinnførsler for aviser.</p> <p>Data som registreres i dette feltet knyttes til objektposten ved katalogisering, og blir ikke vist ved presentasjon av emnedata (kommando KClass).</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	Autoritetsregisteret i KATALOG-modulen
Søkefelt	GENSØK: Søkefelt OP (frasesøk) og OR (ordsøk).
Vedlegg	Hva skal regnes som korporasjonsnavn?

Hva skal regnes som korporasjonsnavn?

Disse retningslinjene er utarbeidet av BIBSYS referansegruppe for EMNE.

MARC-felt 610 er et fellesfelt hvor alle BIBSYS-bibliotek skal registrere navn på korporasjoner som er behandlet som emne i et dokument. **Korporasjonsnavn som emneord skal altså alltid registreres i MARC-felt 610 og i normalisert form.** (Dersom korporasjonsnavn legges inn som frie eller kontrollerte emneord, må dette av hensyn til gjenfinningen bare skje som et supplement til registreringen i 610-feltet.)

Men hva skal egentlig regnes som en 'korporasjon'? Så lenge det dreier seg om korporasjoner i tradisjonell forstand (f.eks. Universitetet i Bergen, Norsk rikskringkasting) er det greit. Men hva med f.eks. bygninger og byggverk (Urbygningen ved Universitetet i Oslo, Triumfbuen i Paris), ruiner (Colosseum i Roma) og templer (Parthenon på Akropolis)?

Dette spørsmålet har vært diskutert i Norsk komite for klassifikasjon og indeksering som uttaler følgende i referat fra sitt møte 1993-05-10: "Byggverk som emne regnes som institusjoner og skal i 610". Spørsmålet er senere diskutert i KATALOG- og EMNE-gruppa, som anbefaler at vedtaket følges i BIBSYS. Vedtaket er i samsvar med praksis ved Library of Congress.

Vedtaket:

Alle slags bygninger og byggverk regnes som korporasjoner og registreres i MARC-felt 610. (Om navneformer, se *Katalogiseringsregler*.)

Eksempler:

- 610 \$a Villa Farnesina
- 610 \$a Colosseum \$q Roma
- 610 \$a Parthenon
- 610 \$a Empire State Building
- 610 \$a Heddal stavkirke

Se 'Hjelpemidler ved registrering i Bibliotekbasen' kapitlet 'Navn eller emneord' for fullstendig oversikt over hvilket MARC-felt ulike kategorier korporasjonsnavn skal registreres i.

611 Emneinnførsel for konferanse-, møte-, utstillingsnavn o.l.

Adgangsbegrensning	Ingen. Dette er et obligatorisk fellesfelt for alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvar	Referansegruppe for samlinger er faglig ansvarlig, og vedtar retningslinjer for hva som skal defineres som konferanse-, møte-, og utstillingsnavn.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<p>Navneformer normeres etter reglene i <i>Katalogiseringsregler</i>, samt gjeldende avvik og vedtak fattet av Referansegruppe for samlinger.</p> <p>Se også <i>USMARC Appendix D: Alphabetical list of ambiguous headings</i> (siste utg.). BIBSYS-tilpasninger er tatt inn i <i>Hjelpemidler i BIBSYS-registrering</i>, kapitlet <i>Navn eller emneord</i>.</p>
Registrering	<p>Autoritetskontrollen for konferanse-, møte-, og utstillingsnavn er obligatorisk. Ved registrering får du opp et lite vindu med en sortert treffliste fra autoritetsregisteret..</p> <p>Konferanser og møter registreres som emneord i MARC-felt 611 med samme navneform som i MARC-felt 111 (hovedinnførsel) eller 711 (bi-innførsel). Se nærmere retningslinjer i <i>BIBSYS-MARC</i>.</p> <p>Data som registreres i dette feltet knyttes til objektposten ved katalogisering, og blir ikke vist ved presentasjon av emnedata (kommando KClass).</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	Autoritetsregisteret i KATALOG-modulen.
Søkefelt	GENSØK: Søkefelt OP (frasesøk) og OR (ordsøk).
Vedlegg	Ingen.

630 Emneinnførsel for standardtittel

Adgangsbegrensning	Ingen. Dette er et obligatorisk fellesfelt for alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvar	Referansegruppe for samlinger er faglig ansvarlig, og vedtar retningslinjer for hva som skal defineres som standardtitler.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<p>Navneformer normeres etter reglene i <i>Katalogiseringsregler</i>, samt gjeldende avvik og vedtak fattet av Referansegruppe for samlinger.</p> <p>Se også <i>USMARC Appendix D: Alphabetical list of ambiguous headings</i> (siste utg.). BIBSYS-tilpasninger er tatt inn i <i>Hjelpemidler i BIBSYS-registrering</i>, kapitlet <i>Navn eller emneord</i>.</p>
Registrering	<p>Autoritetskontrollen for standardtitler er obligatorisk for monografier. Ved registrering får du opp et lite vindu med en sortert treffliste fra autoritetsregisteret..</p> <p>Standardtitler registreres som emneord i MARC-felt 630 med samme form som i MARC-felt 130 (hovedinnførsel) eller 730 (bi-innførsel). Se nærmere retningslinjer i <i>BIBSYS-MARC</i>.</p> <p>Se også vedlegg til MARC-felt 640 om registrering av emneinnførsler for aviser.</p> <p>Data som registreres i dette feltet knyttes til objektposten ved katalogisering, og blir ikke vist ved presentasjon av emnedata (kommando KClass).</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	Autoritetsregisteret i KATALOG-modulen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefelt 'Omtalt tittel' eller 'Omtalt tittel ordsøk'.• GENSØK: Søkefelt OT (frasesøk) og OO (ordsøk).
Vedlegg	Hva skal regnes som et anonymt verk?

Hva skal regnes som et anonymt verk?

Retningslinjer utarbeidet av BIBSYS referansegrupper for EMNE og KATALOG.

MARC-felt 630 er et fellesfelt hvor alle BIBSYS-bibliotek skal registrere standardtitler for anonyme verk som er behandlet som emne i et dokument. Anonyme verk som emneord skal altså registreres i MARC-felt 630 og i normalisert form. Dersom titler for anonyme verk legges inn som frie eller kontrollerte emneord, må dette av hensyn til gjenfinningen skje som et supplement til registreringen i 630-feltet.

Men hva skal egentlig regnes som et anonymt verk i denne sammenheng? Så lenge det dreier seg om anonyme verk i tradisjonell forstand (f.eks. Mikkel rev, Bibelen, Njåls saga) er det greit. Men hva med f.eks. kunstverk (Venus fra Milo), arkeologiske funn (Gullhornene) og filmtitler (High noon)?

Spørsmålet har vært diskutert i Norsk komite for klassifikasjon og indeksering, som uttaler følgende i referat fra sitt møte 1993-05-10: "Arkeologiske funn/gjenstander som emne skal i 630, dersom opphavsmannen er ukjent. Filmtitler skal i 630, eventuelt både norsk- og originaltittel."

Ovenstående er delvis i strid med LC-praksis; LC registrerer f.eks. Venus de Milo (statue) i 650 (LC-emneord). KATALOG- og EMNE-gruppa mener derfor at arkeologiske funn/gjenstander og kunstverk uten kjent opphavsmann ikke bør registreres som emneord i MARC-felt 630, men henvises til andre emnefelt. Referansegruppene anbefaler at bare standardtitler for litterære verk og filmtitler registreres som emneord i MARC-felt 630. (Filmens originaltittel legges i 630, med se-henvisning fra eventuell oversatt tittel.)

Vedtak:

Standardtitler for litterære verk og filmtitler registres som emneord i MARC-felt 630. Arkeologiske funn/gjenstander og kunstverk uten kjent opphavsmann registreres ikke som emneord i MARC-felt 630, men henvises til andre emnefelt. (Om navneformer, se *Katalogiseringsregler*.)

Eksempler:

Registreres i 630-feltet:

- 630 Bibelen
- 630 Eldre Edda

630 Reineke Fuchs

630 High noon

630 Ni liv

Registreres *ikke* i 630-feltet:

Venus fra Willendorf (arkeologisk gjenstand), Gullhornene (arkeologisk gjenstand), Venus fra Milo (anonymt kunstverk).

640 Emneinnførsel for tittel

Adgangsbegrensning	Ingen. Dette er et obligatorisk fellesfelt for alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvar	Referansegruppe for samlinger er faglig ansvarlig, og vedtar retningslinjer for bruken av feltet.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	Titler utformes etter reglene i <i>Katalogiseringsregler</i> , samt gjeldende avvik og vedtak fattet av Referansegruppe for samlinger.
Registrering	<p>I dette feltet registreres emneinnførsler for titler som ikke er standardtitler.</p> <p>Titler registreres som emneord i MARC-felt 640 med samme form som i MARC-felt 245 (hovedinnførsel) eller 740 (bi-innførsel). Se nærmere retningslinjer i <i>BIBSYS-MARC</i>.</p> <p>Data som registreres i dette feltet knyttes til objektposten ved katalogisering, og blir ikke vist ved presentasjon av emnedata (kommando KClass).</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	Autoritetsregisteret i KATALOG-modulen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefelt 'Omtalt tittel' eller 'Omtalt tittel ordsøk'.• GENSØK: Søkefelt OT (frasesøk) og OO (ordsøk).
Vedlegg	Aviser – valg av MARC-felt for emneinnførsler, hovedinnførsler og bi-innførsler.

Aviser – valg av MARC-felt for emneinnførsler, hovedinnførsler og bi-innførsler

Retningslinjer vedtatt av Referansegruppe for katalog på møte i mai 1997.

Registreringspraksis når det gjelder avisers navneform og bruk av MARC-felt har til dels vært varierende i BIBSYS.

Vedtak:

Nytt MARC-felt 640 innføres i BIBSYS-MARC. Feltet benyttes når verk som har tittel (ikke standardtittel) som hovedinnførsel skal registreres som emne for dokumentet, f.eks.:

640 Risør arbeiderblad
640 Arbeidernes leksikon

Et avisnavn kan opptre både som navn på avisen og på korporasjonen som utgir avisen. F.eks. utgis Dagbladet av AS Dagbladet, mens VG utgis av Verdens gang A/S.

Litteratur om avisen Dagbladet vil få en form i 6xx som tilsvarende formen selve avisen katalogiseres under. Det fremgår av bibliografien 'Norske aviser 1763-1969' at flere forskjellige aviser med denne tittelen har vært utgitt. Det nåværende Dagbladet ville derfor måtte katalogiseres med standardtittel og med forklarende tilføyelser (kvalifikatorer):

130 \$a Dagbladet \$q Oslo : 1869

Angående delfelt \$q, se 'Hjelpemidler ved registrering i Bibliotekbasen', kapitlet Standardtitler for periodika i BIBSYS'. En bok om avisen får tilsvarende emneord:

630 \$a Dagbladet \$q Oslo : 1869

Hvis en slik bok også i vesentlig grad handler om korporasjonen som utgir Dagbladet, nemlig AS Dagbladet, må den få emneord på korporasjonen også:

610 \$a Dagbladet, AS

(Ang. formen på navnet, se Katalogiseringsregler 24.5C1 og 24.5C2.)

Tilsvarende innførsler for VG: Siden avisen har skiftet navn fra Verdens gang – et navn som flere forskjellige aviser har brukt – til VG, vil en bok som handler om avisen i hele perioden få disse innførslene:

630 \$a Verdens gang \$q Oslo : 1945

640 \$a VG

I siste innførsel brukes feltkode 640, fordi selve avisen ville få tittelen som hovedordningsord i 245, da den er eneste avis med dette navnet.

Hvis boken også handler om korporasjonen som utgir avisen, får den i tillegg en innførsel på korporasjonsnavnet:

610 \$a Verdens gang A/S
(Ang. formen på navnet, se Katalogiseringsregler 24.5C1.)

Er Verdens gang A/S utgiver, lages utgiverhenvising:

710 \$a Verdens gang A/S

Dersom det ikke framgår på annen måte i navnet (f.eks. ved A/S) at det dreier seg om et korporasjonsnavn, tilføyes ordet firma i \$q. Har flere aviser samme navn, må \$q få tilføyet sted, evt. opprettelsesår (Katalogiseringsregler 24.4C3 og 24.4C9).

x10 Fellesavisen \$q firma : Harstad
x10 Fellesavisen \$q firma : Lillehammer

og:

x10 Bonden \$q firma : Lillehammer : 1896-

x10 Bonden \$q firma : Lillehammer : 1909-
(begge holdt til i Lillehammer)

Når boken inneholder utdrag fra en avis, registreres bi-innførsel i 730/740:

730 Dagbladet \$q Oslo : 1869

740 VG

660 MESH-emneord (Medical Subject Headings)

Adgangsbegrensning	Begrenset til de som deltar i MeSH-samarbeidet i BIBSYS
Faglig ansvarlig	National Library of Medicine (NLM) er ansvarlig for tesaurus og regelverk. Deltakerne i samarbeidet har et felles ansvar for BIBSYS-praksis.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger. For spørsmål om retningslinjene for registrering, ta kontakt med MeSH-vakt (epost: meshvakt@bibsyst.no).
Faglige retningslinjer	<i>Medical Subject Headings. Annotated Alphabetic list</i> og <i>Medical Subject Headings. Tree Structures</i> . (Siste utg.). Se også vedlegget.
Registrering	<p>Feltet har autoritetskontroll. Ved forsøk på registrering av termer som ikke er godkjent i tesaurusen får man ved lagring opp et lite vindu og velger godkjente emneord derfra.</p> <p>For nærmere beskrivelse av autoritetskontrollen og registreringspraksis, se vedlegget.</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	MeSH tesaurus er tilgjengelig via EMNE-modulen, og fra Tesaurus-søking i BIBSYS Nettsider, med viderekopling til søk i Bibliotekbasen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefelt 'MeSH, ordsøk' eller 'MeSH'.• GENSØK: Ordsøk i feltet MO og frasesøk i feltet MF.• BIBSYS nettsider Tesaurus-søking.
Vedlegg	Regler for bruk av MeSH ved katalogisering i BIBSYS

Regler for bruk av MeSH ved katalogisering i BIBSYS

Skrevet av MeSH-gruppen: Sigrun Ask, Marit Fonnum, Hans Kermit og Grete Sletten.

Første del av vedlegget er i hovedsak en oversettelse av retningslinjer for MESH (<http://www.nlm.nih.gov/mesh/catpractices2002.html>) utarbeidet av National Library of Medicine (NLM). Teksten er en del bearbeidet og tilpasset for bruk i BIBSYS.

Definisjoner

MeSH:

Forkortelse for Medical Subject Headings. Emneordene er organisert i en thesaurus som vedlikeholdes og utgis av National Library of Medicine (NLM). Hvert år kommer revidert utgave i tre bind:

Annotated Alphabetic List (en alfabetisk emneordliste med noter).

Tree structures (emnene organisert hierarkisk).

Permuted Medical Subject Headings (en permutert liste med oppslag på alle pregnante ord).

Thesaurusen finnes også i nettversjon. Se avsnittet [Søking i tesarusen](#).

Hovedemneord (Main heading):

Hovedemneord registreres i 660 \$a og kan bestå av ett eller flere ord. Thesaurusen grupperer hovedemneord i kategorier. Eksempler på hovedemneord:

660 \$a Anorexia
660 \$a Anorexia Nervosa
660 \$a History of Medicine
660 \$a Child Psychology

Underemneord (Topical subheading):

Registreres i 660 \$b. Er alltid knyttet til et hovedemneord. Til sammen danner disse en emneordsstreng. Det er regler for hvilke underemneord som er tillatt å knytte til de enkelte kategorier av hovedemneord. Eksempler:

660 \$a Medical Informatics \$b history
660 \$a Adult \$b psychology

Katalogisering

Her brukt for emneindeksring av bøker, tidsskrifter, audiovisuelle medier, elektroniske tidsskrifter.

Artikkelindeksering

Her brukt for emneindeksering av tidsskriftartikler.

Flere definisjoner står i kapitlet [Ordforklaringer](#) foran.

Generelle regler for bruk av MeSH

NLM har brukt MeSH-tesaurus på dokumenter siden 1960. Med utgaven fra 1999 forsvant mange av ulikhetene mellom artikkelindeksering og katalogisering, i og med at antall underemneord til katalogiseringsbruk ble redusert.

Et dokument kan få en emnebeskrivelse som består av en eller flere hovedemneord, en eller flere emnestrenger, eller en kombinasjon av disse. Det brukes altså en blanding av prekoordinerte emnestrenger og frittstående emneord som må kombineres ved søk.

For et dokument om forskning innen arbeidsterapi må man bruke to emneord:

660 \$a Occupational Therapy

660 \$a Research

Men for dokumenter om forskning innen sykepleie finnes et emneord som uttrykker det hele:

660 \$a Nursing Research

Et dokument om leverkirurgi vil få emneordstrengen:

660 \$a Liver \$b surgery

Mens operasjonsprosedyrer i galleganger og -blære får det sammensatte emneordet:

660 \$a Biliary Tract Surgical Procedures

(Merk: Emnene er ikke parallelle. Termen *Liver* tilhører kategori A - Anatomiske termer. Biliary Tract Surgical Procedures tilhører kategori E - Teknikker.)

Noter for katalogisatorer

Tesaurusen har noter til hjelp for katalogisatorer. Disse innledes med 'CATALOG' med store bokstaver. Nesten alle andre noter er både for katalogisering og artikkelindeksering. Unntatt dette er sykdomsmanifestasjoner, som for eksempel:

660 \$a Eye Manifestations

660 \$a Skin Manifestations

De har noten *not used for indexing*, men kan brukes av katalogisatorer. I tilfellet med *Skin Manifestations* får du henvisning til relaterte emneord: *XR Skin* og *XR Skin Diseases*.

Se også NLMs nettside: [Indexing Annotations](#).

Spesifikke kontra generelle emneord

Bruk emneord som mest mulig spesifikt beskriver hovedinnholdet i dokumentet som katalogiseres, ikke gi en oppsummering av innholdet. NLM har metoder til å merke sekundære emner. Det har ikke BIBSYS. Derfor er det bokas hovedbudskap du skal fokusere på, om du da ikke velger å lage en analytt. Hvis emnet for boka kan uttrykkes i *opp til tre* spesifikke emneord, ramses alle tre opp, selv om tesaurusen inneholder et overordnet emneord for alle disse. Dersom overordnet emneord finnes i tesaurusen og dokumentet handler om *flere enn tre* underordnede emneord, brukes overordnet emneord.

Denne regelen brukes kun for emneord som er gruppert innen samme faglige gren (MeSH tree). I alle andre tilfeller tildeles antall spesifikke emneord etter behov, uansett om det er over tre. Du bør likevel ha et nøkternt forhold til antall emneord som settes på hver post.

Emneord som ikke skal brukes

Tre typer emneord skal ikke brukes når du katalogiserer i BIBSYS. Den første typen er en gruppe helt generelle emneord, f.eks. *Food and Beverages*. Disse står merket med noter:

not used for indexing; CATALOG: do not use,
eller
not used for indexing or cataloging

Bruk et mer spesifikt emneord i stedet.

Den andre typen er en gruppe 'check tags' som listes opp under *Features of the MESH Vocabulary* (her: forkortet liste tilpasset BIBSYS):

Animal, Comparative study, Female, Human, In vitro, Male

Den tredje gruppen emneord som ikke skal brukes inneholder korporasjonsnavn. Eksempel: International Council of Nurses. Disse har notasjonen: *CATALOG: use NAF entry*. I BIBSYS betyr dette at du skal bruke felt 610, et felt som er knyttet til autoritetsregisteret for korporasjonsnavn.

Merk deg at du ikke blir stoppet av MeSH autoritetskontroll om du prøver å registrere slike ulovlige emneord.

Underemneord (Topical subheadings)

Underemneord knyttes til et hovedemneord, og velges ut fra et sett med lovlige emneord. Oversikt finnes i *Annotated Alphabetic List*, eller på NLMs nettside: [Topical Subheadings with Scope Notes, Abbreviations, and Allowable Categories](#).

MeSH tesarus i BIBSYS har en funksjon som viser hvilket sett med underemneord som er lovlig for hvert hovedemne. Autoritetskontrollen sperrer for registrering av ulovlige kombinasjoner av hoved- og underemneord.

Om mange underemneord passer for et dokument, er det som regel et tegn på at du ikke skal bruke noen av dem. Dersom det likevel føles nødvendig å angi flere enn tre underemneord til det samme hovedemneordet, skal du bruke oversikten over [Topical Subheading Hierarchies](#) i et siste forsøk på å redusere antallet.

Om et dokument handler om flere aspekter ved en sykdom, og i hovedsak diskuterer diagnose, epidemiologi, genetiske aspekter og terapi, kan alle de tilsvarende underemnene registreres fordi de ikke står i hierarkisk forhold til hverandre. Men har du et dokument som handler om flere aspekter ved en sykdom og i hovedsak diskuterer diagnose, terapi, epidemiologi og dødelighet i forhold til sykdommen, skal den siste undertermen *mortality* ikke brukes fordi den står underordnet *epidemiology* i hierarkiet.

Søking i tesaurusen

NLM står bak [Mesh browser](#), som er nettutgaven av tesaurusen. Den har både alfabetisk og hierarkisk innfallsvinkel, og inneholder alle noter, henvisninger og definisjoner.

I BIBSYS er tesaurusen tilgjengelig via EMNE-modulen og via Tesaurus-søking i BIBSYS nettsider. Tesaurusen har alfabetisk innfallsvinkel og viser alle noter, henvisninger og definisjoner som hører med til en term. Den angir termens plassering i hierarkiet (klassifikasjon), men du kan ikke lete opp og ned i et hierarki. Derfor er MeSH browser eller den trykte utgaven av tesaurusen helt nødvendige supplement som arbeidsredskap når du skal bestemme emneord.

Autoritetskontrollen i BIBSYS

Autoritetskontrollen for MeSH er et verktøy til bruk ved registrering. Ved registrering av emneord som ikke er godkjent i tesaurusen, får du opp et lite vindu med utdrag fra MeSH tesaurus, og kan velge emneord derfra. I tillegg vises liste over tillatte underemneord for hvert enkelt hovedemneord. Autoritetskontrollen nekter deg å registrere ulovlige kombinasjoner av hoved- og underemneord.

Spesielle regler i BIBSYS

I mars 2001 tok BIBSYS i bruk nye regler for registrering av MeSH. Dette ble gjort fordi NLM endret praksis (se s. I-71–I-76 i *Medical Subject Headings – an Annotated Alphabetical List 2001*). I korthet går disse reglene ut på at mange underemner registreres som selvstendige emner eller forsvinner helt fra emnefeltet. Bare *topical subheadings* er beholdt. Eksempel:

660 \$a Hippocampus \$b physiology

MeSH tesaurus i EMNE-modulen og BIBSYS nettsider er importert fra NLM, og er oppdatert i henhold til nye regler.

Språk

Underinndeling for språk (tidligere 660 \$l) utgår. Det er overflødig fordi språkkodene i 008 \$c uttrykker det samme. Språkkoder registreres av katalogisatorene. Språkkoder er repeterbare, og må passe for en vesentlig del av dokumentet. En engelsk medisinsk ordbok inneholder disse feltene:

008 \$c eng
660 \$a Medicine
660 \$a Dictionary

Geografiske emneord

Underemneord for sted (660 \$z) utgår. Geografiske termer registreres som hovedemneord i 660 \$a. Eksempel: 660 \$a Norway

Form

Underinndeling for form (tidligere 660 \$x) utgår. Delfelt 660 \$x ble tidligere brukt for både fysisk og innholdsmessig form.

Term for fysisk form skal ikke lenger registreres som MeSH. Autoritetskontrollen vil stoppe deg om du forsøker å lagre en term for fysisk form.

Dette gjelder termene:

Audiocassettes, Audiotape Catalogs, Audiovisual Aids, Case Studies, CD-I, CD-ROM, Data Tapes, Film Catalogs, Filmstrips, Interactive Multimedia, Microfiche, Microfilm, Models, Motion Pictures, Multimedia Kits, Slides, Software, Transparencies, Videocassettes, Videodiscs, Videotapes.

Koder for fysisk form i 008 \$a i BIBSYS-MARC erstatter fysisk form i MeSH. Delfelt 008 \$a vil få flere koder etter hvert, og bør være tilstrekkelig til vårt bruk.

Form skal nå registreres som selvstendig emneord *uten* etterhengt [PT]. Et atlas innen patologi vil få emneordene:

660 \$a Pathology

660 \$a Atlases

Alle *publication types* står angitt i MeSH-tesaurus (se også vedlegg nedenfor). Autoritetskontrollen henter inn disse termene automatisk.

Noen *publication type* er overflødig å registrere fordi korresponderende kode registreres i 008 \$b. Det gjelder:

Bibliography -> 008 \$b b

Academic dissertations -> 008 \$b d

Congresses -> 008 \$b c

Periodicals -> 008 \$b t

Biography -> 008 \$b i

Statistics -> 008 \$b u

Både *publication type* og 008-koder skal gjelde for hele eller størstedelen av dokumentet. Husk at det nå er mulig å registrere I-analytter i BIBSYS.

Autoritetskontrollen sier fra hvis du prøver å registrere en overflødig *publication type*. Den viser da til 008-koder.

Spesielle endringer for lovgiving og statistikk

Fra 2001 skal *legislation & jurisprudence* og *statistics & numerical data* brukes som underemneord i 660 \$b, der disse er lovlige. Autoritetskontrollen stopper deg hvis du prøver å lagre et ulovlig underemne. Ny praksis:

Det som er **lover** får 660 \$a Emne + 660 \$a Legislation.

Det som er generelt *om* lover får emne som passer, f.eks. 660 \$a Legislation, Medical \$b history.

Det som er *om* lover og rettslære innen et emne får 660 \$a Emne \$b legislation & jurisprudence (der hvor det er tillatt).

660 \$a Legislation kan vi ha med i de to siste variantene også hvis lovene er gjengitt og utgjør en vesentlig del av dokumentet.

Det som er **statistikk** får 660 \$a Emne + 008 \$b u.

Det som er *om* statistikk får emne som passer, ofte 660 \$a Statistics \$b methods.

Det som er *om statistikk anvendt på et emne* får 660 \$a Emne \$b statistics & numerical data (der hvor det er tillatt).

008 \$b u skal med i de to siste variantene også dersom dokumentet hovedsakelig inneholder statistikk.

Aldersgrupper og pregnancy

Aldersgrupper og *pregnancy* som sekundære emner skal ikke lenger i 660 \$b. (Før: 660 \$a Language disorders \$b In infancy & childhood.)

Nå skal vi registrere disse som selvstendige emneord i 660 \$a. NLM bruker indikator for å uttrykke sekundært emne. BIBSYS-MARC har ikke indikatorer. Derfor registrerer vi **\$c 2** etter sekundære aldersgruppe-emner. Det kan f.eks. se slik ut på en post:

660 \$a Language Disorders
660 \$a Child, Preschool \$c 2

Systemet lager frase av \$a og \$c.

Eksempel: Søk på **child 2** som MeSH (frase).

I tillegg til *pregnancy* kan følgende aldersgrupper være 'check tag':

Infant, Newborn
Infant
Child, Preschool
Child
Adolescence
Adult
Middle Age
Aged

Aldersgrupper og pregnancy er ikke obligatorisk å ha med ved katalogisering av bøker, men tas bare med når dokumentet er spesielt vinklet på gruppen.

De samme termene (uten \$c 2) kan være hovedemne for dokumentet. Aldersgruppe som hovedemne kan ha underemne i \$b. Eksempel:

660 \$a Aged \$b psychology

En tommelfingerregel er at emnet blir hovedemne når selve gruppen er i hovedfokus (NLM sier: "... the age group is the focus of the psychological, sociological or social content"), eller er en beskrivelse av svangerskapsforløp. Når aldersgruppe eller *pregnancy* er sekundært emne, har boka egentlig et annet hovedtema.

MeSH-termer som allerede inneholder en aldersgruppeangivelse skal ikke ha 'check tag' i tillegg. Det gjelder termer som:

Dental Care for Aged
Geriatric Nursing
Adolescent Behavior
Only Child
Neonatal Nursing
Disabled Children
Schizophrenia, Childhood
osv.

Store og små bokstaver

Vi setter strek for gamle MeSH-regler og følger NLM som i eksemplene over.

Publication types

Dette er en liste over publikasjonstyper og genretermer som vanligvis brukes ved katalogisering av bøker. Listen er hentet fra *Medical Subject Headings – Publication Types, with Scope Notes (2009)*. Tesaurusen har definisjoner for alle termene.

Abbreviations
Abstracts
Academic Dissertations
Account Books
Addresses
Advertisements
Almanacs
Anecdotes
Animation
Annual Reports
Aphorisms and Proverbs
Architectural Drawings
Atlases
Bibliography
Biobibliography
Biography
Book Illustrations
Book Reviews
Bookplates
Broadsides
Caricatures
Cartoons
Case Reports
Catalogs
Charts
Chronology
Classical Article
Clinical Conference
Clinical Trial
Clinical Trial, Phase I
Clinical Trial, Phase II
Clinical Trial, Phase III
Clinical Trial, Phase IV
Collected Correspondence
Collected Works
Collections
Comment
Comparative Study
Congresses
Consensus Development Conference
Consensus Development Conference, NIH
Controlled Clinical Trial
Cookbooks

Corrected and Republished Article
Database
Diaries
Dictionary
Directory
Documentaries and Factual Films
Drawings
Duplicate Publication
Editorial
Encyclopedias
English Abstract
Ephemera
Essays
Eulogies
Evaluation Studies
Examination Questions
Exhibitions
Festschrift
Fictional Works
Forms
Formularies
Funeral Sermons
Government Publications
Guidebooks
Guideline
Handbooks
Herbals
Historical Article
Humor
In Vitro
Indexes
Instruction
Interactive Tutorial
Interview
Introductory Journal Article
Journal Article
Juvenile Literature
Laboratory Manuals
Lecture Notes
Lectures
Legal Cases
Legislation
Letter
Manuscripts
Maps
Meeting Abstracts
Meta-Analysis
Monograph
Multicenter Study
News
Newspaper Article

Nurses' Instruction
Outlines
Overall
Patents
Patient Education Handout
Periodical Index
Periodicals
Personal Narratives
Pharmacopoeias
Phrases
Pictorial Works
Poetry
Popular Works
Portraits
Posters
Practice Guideline
Price Lists
Problems and Exercises
Programmed Instruction
Programs
Prospectuses
Publication Components
Publication Formats
Published Erratum
Randomized Controlled Trial
Research Support, N.I.H., Extramural
Research Support, N.I.H., Intramural
Research Support, Non-U.S. Gov't
Research Support, U.S. Gov't, Non-P.H.S.
Research Support, U.S. Gov't, P.H.S.
Resource Guides
Retracted Publication
Retraction of Publication
Review
Scientific Integrity Review
Sermons
Specific genre of publication.
Specific parts of publications.
Statistics
Studies using excised tissues.
Study Characteristics
Support of Research
Tables
Technical Report
Terminology
Textbooks
Twin Study
Unedited Footage
Union Lists
Unpublished Works
Validation Studies

Works that consist of collections of objects.
Works that have not been formally published.

670 AGROVOC-emneord

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Norges landbrukshøgskoles bibliotek er ansvarlig for lokal praksis i BIBSYS.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	<i>AGROVOC : multilingual agricultural thesaurus</i> (Siste utg.)
Registrering	Regler for registreringspraksis i BIBSYS er ikke utarbeidet.
Autoritetsfil i BIBSYS	Ingen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (spesialsøk): Søkefelt 'Agrovoc'.• GENSØK: Søkefelt AG.
Vedlegg	Ingen.

687 Lokale kontrollerte emneord

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet kan brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Det enkelte BIBSYS-bibliotek i samarbeid, og Referansegruppe for samlinger.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	Retningslinjer for lokal praksis utarbeides av det enkelte bibliotek. Generelle retningslinjer er utarbeidet av Referansegruppe for emne (se vedlegg).
Registrering	MARC-felt 687 brukes til registrering av bibliotekenes lokale <i>kontrollerte</i> emneord. (Nøkkelord og stikkord registreres i MARC-felt 691.) Data som registreres i dette feltet knyttes til bibliotekskode. Hvert bibliotek registrerer sine egne data. Ved presentasjon av emnedata (kommando KClass) blir data sortert pr bibliotek. Se også avsnittet om registrering i vedlegget.
Autoritetsfil i BIBSYS	Foreløpig ingen. Autoritetsfiler må bygges opp lokalt.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (spesialsøk): Søkefelt 'Lokale emneord' eller 'Lokale emneord, ordsøk'.• GENSØK: Ordsøk i feltet LO. Frasesøk i feltet LF Frasefeltet fungerer som et fellesfelt. Dette betyr at du søker i <i>alle</i> bibliotekenes 687, ikke bare egne. Dette gjelder også ved søk i lokalt bibliotek. Ordindeksen er lokal, dvs. du søker bare i egne 687. Merk at valget 'Lokal (ord)' bare er tilgjengelig ved søk i lokalt bibliotek. Hvis basen dekker mer enn én bibliotekskode (aktuelt for f.eks. UBO), kan du definere aktuell kode i feltet 'Bibkode' i spesialsøk i BIBSYS Ask.
Vedlegg	Bruk av lokale kontrollerte emneord i BIBSYS.

Bruk av lokale kontrollerte emneord i BIBSYS

Godkjent av Referansegruppe for emne i møte 1996-11-06. Senere litt revidert.

Innledning

MARC-felt 687 ble opprettet som et tilbud til de av BIBSYS-bibliotekene som ønsker å bygge opp lokale kontrollerte emneordssystemer, og av ulike årsaker ikke kan benytte seg av de øvrige feltene for kontrollerte emneord i BIBSYS (f.eks. MESH (660), AGROVOC (670), Humord (698), TEK-ORD (699).)

Emneord registrert i MARC-felt 687 knyttes til bibliotekskode. Ved søking foregår det en kopling mot bibliotekskoden i brukernavnet til den som søker, slik at lokale emneord skilles ut fra emneord som andre bibliotek har registrert i samme felt. (NB! Gjelder foreløpig bare søking på enkeltord.) Det anbefales derfor at feltet bare brukes til ett emneordssystem innen samme bibliotek. BIBSYS vil ellers ikke kunne skille de ulike emneordssystemene fra hverandre.

Henvisninger

Vær oppmerksom på at henvisninger (f.eks. se-henvisninger) foreløpig ikke er integrert i søkeprogrammene. Du får derfor ikke treff ved søk på ikke-autoriserte former av en term.

Autoritetsfiler

Autoritetsfiler må i utgangspunktet bygges opp lokalt utenfor BIBSYS. På sikt kan det være aktuelt å få overført autoritetsfiler til EMNE-modulen i BIBSYS. (Her ligger i dag f.eks. autoritetsfiler til emneordssystemene Humord og TEK-ORD.) EMNE-modulen har kopling fra autoritetsformer til søkeprogrammet GENSØK og søking i Bibliotekbasen.

Registrering

Felt og delfelt i BIBSYS-MARC:

687 (R) Lokale kontrollerte emneord

- \$a Emneord
- \$b Underemneord
- \$c Kvalifikator
- \$w Sorteringsfelt for \$a
- \$x Form
- \$y Tid

\$z Sted

MARC-felt 687 skal kunne brukes til registrering både av frittstående emneord for postkoordinering og for prekoordinerte termstrenger. Bibliotekene står altså i utgangspunktet fritt med hensyn til valg av grunnprinsipper for sitt emneordssystem.

Hvilke delfelter en bruker, avhenger av grunnprinsippene for indekseringen, dvs. om en bruker frittstående emneord eller emneord satt sammen i strenger (kfr. ovenfor om prekoordinering og postkoordinering). Velger du å bruke frittstående emneord, registreres hele termen (enten den består av ett eller flere ord) i \$a. Velger du å sette sammen de ulike aspektene ved et emne til prekoordinerte termstrenger, registreres disse i delfeltene \$a-\$z. Valg av hovedemneord og siteringsorden blir da avgjørende for hva som blir oppslagsord ved frasesøking. (Se punktet om søking og eksempler på registrering nedenfor.)

MARC-felt 687 er repeterbart, dvs. at hvert emneord (frittstående eller sammensatt termstreng) får hvert sitt MARC-felt. (Se eksempler nedenfor.)

Bruk av store og små bokstaver påvirker ikke gjenfinningen. Det enkelte bibliotek kan fritt fastlegge sin egen standard for dette.

Det presiseres også at MARC-felt 687 er et *emnefelt*. Feltet skal ikke brukes til å registrere diverse koder til lokalt bruk som ikke inngår i naturlig språk. Se også avsnittet [Lokale koder](#) i innledningskapitlet til håndboken.

For nærmere veiledning i emneordsindeksering (valg av termer, termenens form og struktur, etc.), se kapitlene [Ordforklaringer](#) og [Litteraturhenvisninger](#).

Eksempler på registrering

Et dokument om vindyrking i Bordeaux:

Som frittstående emneord:

687 Vindyrking

687 Bordeaux

Som prekoordinert termstreng:

687 Vindyrking \$z Bordeaux

Et dokument om syntaksen i norsk språk:

Som frittstående emneord:

687 Norsk språk

687 Syntaks

Som prekoordinert termstreng:

687 Norsk språk \$b Syntaks

Et dokument om funksjonshemmedes boligforhold og integrering i samfunnet (to emner):

Som frittstående emneord:

687 Funksjonshemmede

687 Boligforhold

687 Integrering

Som prekoordinerte termstrenger (to emner som registreres hver for seg):

687 Funksjonshemmede \$b Boligforhold

687 Funksjonshemmede \$b Integrering

En publikasjon med statistikk over stålproduksjonen i Europa

Som frittstående emneord:

687 Stål

687 Produksjon

687 Europa

687 Statistikk

Som termstreng:

687 Stål \$b Produksjon \$x Statistikk \$z Europa

Søking

På grunnlag av data registrert i marcfelt 687 genereres det to søkeindekser: En indeks med søking på alle enkeltord fra alle delfelter, og en fraseindeks med søkenøkler basert på det som er registrert i delfeltene \$a og \$b.

Viktig: Fraseindeksen er en fellesindeks hvor emneord registrert av alle bibliotekene søkes samlet. Ordindeksen er en lokal indeks hvor emneordene koples mot bibliotekskode slik at hvert bibliotek bare søker på emneord de selv har registrert. Om navn på søkefeltet og feltkoder, se nedenfor.

Eksempel:

687 Utenrikspolitikk \$z Norge Russland

Gir følgende innførsler i ord-indeksen:

Utenrikspolitikk

Norge

Russland

Gir følgende innførsel i frase-indeksen:

Utenrikspolitikk Norge Russland

Søkefelt i GENSØK:

- Feltkode LO (lokal ord-indeks).
- Feltkode LF (felles frase-indeks for alle som bruker MARC-felt 687).

Søking i BIBSYS Ask (spesialsøk):

- Felles fraseindeks: Søkefelt 'Lokale emneord'.
- Lokal ordindeks: Søkefelt 'Lokale emneord, ordsøk'.

691 Nøkkelord og stikkord (tidligere frie emneord)

Adgangsbegrensning	Ingen. Feltet brukes av alle BIBSYS-bibliotekene.
Faglig ansvarlig	Det enkelte BIBSYS-bibliotek og Referansegruppe for samlinger.
Kontaktperson	Fungerende leder for Referansegruppe for samlinger.
Faglige retningslinjer	Generelle retningslinjer er utarbeidet av Referansegruppe for emne (se vedlegg). Senere revidert av Referansegruppe for samlinger.
Registrering	<p>Data i MARC-felt 691 er fellesdata og presenteres samlet ved bruk av kommando KClass. Registrerte data knyttes ikke til bibliotekskode. Termer som alt er lagt inn av andre skal ikke dubleres. I registrerings skjermen kommer alle registrerte termer opp uavhengig av hvilket bibliotek som har lagt dem inn. Det er tillatt å supplere en katalogpost med nye termer, men det er som regel ikke tillatt å stryke termer registrert av andre.</p> <p>Se også avsnittet om registrering og søkbarhet i vedlegget.</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	Ingen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Feltet 'Frie emneord'.• GENSØK: Ordsøk i feltet EO. <p>Frasesøk er ikke mulig for nøkkelord og stikkord.</p>
Vedlegg	Retningslinjer for bruk av nøkkelord og stikkord i BIBSYS.

Retningslinjer for bruk av nøkkelord og stikkord i BIBSYS

Revidert utgave. Vedtatt av referansegruppe for Emne i møte 1997-11-07. Revidert av Referansegruppe for samlinger, september 2002.

Definisjon

Nøkkelord og stikkord er ord fra naturlig språk som beskriver innholdet i et dokument uten å være hentet fra et kontrollert vokabular.

Funksjon

Nøkkelord og stikkord er fellesdata med eget søkefelt. Nøkkelord er fritt valgte termer som ikke inngår i et kontrollert emneordsregister. Stikkord er termer som er hentet fra dokumentet. Ord som forekommer i tittelen skal repeteres i 691-feltet dersom det er en ønsket term for dokumentbeskrivelsen.

Bruken av MARC-felt 691 er ikke obligatorisk. Feltet er et tilbud til bibliotek som ikke ønsker å ta i bruk eller bygge opp noe kontrollert vokabular. Bibliotek som ønsker å bruke kontrollerte emneord, skal registrere disse i MARC-felt 687 (lokale kontrollerte emneord), eller bruke et av de andre kontrollerte emneordssystemene som er tilgjengelige i BIBSYS.

Omtalte personer og korporasjoner skal ikke registreres i MARC-felt 691. Bruk MARC-felt 600 for emneinnførsel på person, og MARC-felt 610 for emneinnførsel på korporasjon. Av gjenfinningshensyn kan det være hensiktsmessig å registrere kortformer av korporasjonsnavn i 691, men det presiseres at disse også må registreres som se-henvisninger i autoritetsfilen for navn.

Det presiseres også at MARC-felt 691 er et *emnefelt*. Feltet skal ikke brukes til å registrere diverse koder til lokalt bruk. Se også avsnittet [Lokale koder](#) foran.

Ordet 'hovedoppgave' skal ikke registreres i 691. (Dette var tillatt etter vedtak i Referansegruppe for katalog i 1989, men ble opphevet for noen år siden.) Bruk i stedet kode i 008 \$b.

Søkbarehet

Nøkkelord og stikkord er søkbare sammen med emneord i søkefelt EM i GENSØK. I søkefelt BD er i tillegg ord i tittel inkludert. Nøkkelord og stikkord kan dessuten søkes separat i feltet EO, eller ved å velge feltet 'Frie emneord' i BIBSYS Ask (avansert søk eller spesialsøk). Frasesøk er ikke mulig i noen av disse feltene. Alle termer som registreres i 691 vil derfor bare være søkbare som enkeltord. Termer som består av flere ord (f.eks. norsk litteratur) må søkes opp ved logisk og-kombinasjon (eksempel i GENSØK: f norsk * litteratur).

Registrering

Nøkkelord og stikkord er data som er felles for alle BIBSYS-bibliotekene. Termer registreres bare én gang i ett og samme MARC-felt, og er da søkbare for alle bibliotekene.

Ved registrering legges termene inn som enkeltord i vilkårlig rekkefølge atskilt av en blank. Det er ikke nødvendig å ta hensyn til bruk av store og små bokstaver.

Enkelte bibliotek har brukt bindestrek eller andre spesialtegn for å knytte sammen enkeltord til fraser (f.eks. norsk-litteratur). Denne registreringpraksisen må ikke brukes. Det får uheldige konsekvenser for nabolistene, som blir uforståelige og misvisende ved søking.

Eksempel:

En periodisk publikasjon med statistikk over stålproduksjonen i Europa

Registreres slik:

691 stål produksjon Europa statistikk

Retting og sletting av termer i MARC-felt 691

Data som registreres i MARC-felt 691 er fellesdata. Før 691 ble et fellesfelt var det omfattende maskinell rydding i feltet. Bibliotekenes lokale koder og andre betegnelser som ikke var reelle emnebetegnelser ble slettet eller flyttet til andre felter.

Alle bibliotekene har adgang til å registrere nøkkelord/stikkord, og alle har i praksis mulighet til å rette eller slette dem. Hovedprinsippet er at **alle kan legge til nøkkelord og stikkord, men ingen kan trekke fra**. Åpenbare skrivefeil kan rettes uten videre, og der hvor det helt klart er brukt feil term kan det også rettes (bok om hester skal ikke ha termen 'kuer').

Et bibliotek må heller ikke slette termer de selv har lagt inn dersom de sletter egne eksemplarer av en bok. Husk at andre har behov for de samme termene!

Veiledende retningslinjer for valg av term

- **Språkform:**

Termene skal bedre tilgjengeligheten til en bibliografisk database som i utgangspunktet preges av et språklig mangfold. Det anbefales derfor å bruke norske termer (bokmål og/eller nynorsk) i samsvar med gjeldende norsk rettskriving.
- **Ordklasse:**

Termene som benyttes bør være substantiv (f.eks. språkvitenskap, sosiologi), verbal-substantiv (f.eks. språkending) eller substantiv med foranstilt adjektiv (f.eks. norsk språk). NB! Termer som består av flere ord (fraser) vil ved søking bli splittet opp i enkeltord (se ovenfor).
- **Form og tall:**

Grunnregelen er at termene settes i ubestemt form flertall for enheter som kan telles (objekter, produkter), mens det som ikke kan telles settes i ubestemt form entall (abstrakte begreper, egenskaper, operasjoner, prosesser, materialer, råstoffer, fagområder o.l.). Eksempler: byer, poteter, kjærlighet, elastisitet, veving, innvandring, silke, medisin. Termer som betegner begreper det bare finnes én av, settes i bestemt form entall (f.eks. døden, universet).
- **Rettskriving:**

Bokmålsordboka (BOB) og *Nynorskordboka (NOB)* skal ligge til grunn for norsk skrivemåte. Der hvor BOB eller NOB tillater flere jamstilte former, skal en bruke den formen der hovedartikkelen med definisjoner og eksempler er plassert. ("Når den ene formen er klart vanligere enn den andre, er hovedartikkelen plassert ved den vanligste formen." *BOB brukerveiledning*.)

Bibliotekene oppfordres generelt til å bruke tilnæringsformer og til ikke å registrere ulike rettskrivingsvarianter som ikke forbedrer gjenfinningen. (Det vil i alle tilfeller være nødvendig med hyppig bruk av trunkering ved søking i et slikt felt.) Valgfrie sideformer (klammeformer) bør ikke brukes.

Jamstilte former som brukes hyppig, bør registreres som synonymer (f.eks. dokke og dukke).
- **Synonymer:**

Det forutsettes at termene i 691 ikke hentes fra noe kontrollert vokabular. Det er derfor tillatt å registrere synonymer uttrykk.

698 HUME-emneord (Humord)

Adgangsbegrensning	Humord er en dokumentbasert tesaurus for humaniora utarbeidet og oppdatert av HF-avdelingene ved UBB, UBO og UBTØ. MARC-felt 698 kan bare brukes etter avtale med Humord koordineringsgruppe og BIBSYS. Alle brukere må følge vedtatte retningslinjer for indeksering
Faglig ansvarlig	De samarbeidende BIBSYS-bibliotek ved Humord koordineringsgruppe. (Se egen nettside for Humord på BIBSYS Nettsted.)
Kontaktperson	Leder av Humord koordineringsgruppe.
Faglige retningslinjer	Humord : håndbok (Styrer tesaurusens form og struktur.) Humord : regler for indeksering til BIBSYS (Styrer indekseringspraksisen.)
Registrering	Feltet har autoritetskontroll. Ved registrering av termer som ikke er godkjent i tesaurusen får man opp et lite vindu og velger emneord derfra. Data i MARC-felt 698 er fellesdata for de bibliotekene som er med i samarbeidet, og presenteres samlet som 'HUME emneord' ved bruk av kommando KClass. Termer som alt er lagt inn av andre skal ikke dubleres. I registreringsskjermen kommer alle registrerte termer opp uavhengig av hvilket bibliotek som har lagt dem inn. Det er tillatt å supplere en katalogpost med nye termer, men det er som regel ikke tillatt å stryke termer som er registrert av andre. Termene registreres som frittstående termer for postkoordinert gjenfinning. (Se også avsnittet om registrering i vedlegget.)
Autoritetsfil i BIBSYS	Tesaurusen Humord er tilgjengelig via EMNE-modulen (basenavn HUME), og fra Tesaurus-søking i BIBSYS nettsider, med viderekopling til søk i Bibliotekbasen. Bare Humord koordineringsgruppe har oppdateringsrett, dvs. rett til å registrere nye termer i autoritetsfilen.
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• GENSØK: Ordsøk i feltet BO. Frasesøk i feltet BF.• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefeltet 'HUMORD, ordsøk' eller 'HUMORD'.• BIBSYS nettsider Tesaurus-søking.
Vedlegg	Humaniora-tesaurusen Humord – form og innhold.

Humaniora-tesaurusen Humord – form og innhold

Tesaurusens form og struktur

Termenes form (grunnregler)

- Målform: Bokmål.
- Ordklasse: Substantivisk form; ett ord eller flerordsuttrykk, f.eks. Språkvitenskap, Språkendring, Norsk språk.
- Form og tall: Ubestemt form entall (hovedregel).

Relasjoner mellom termene

Tesaurusen gjenspeiler tre basisrelasjoner:

- Hierarkiske relasjoner: Det vises fra underordnet term (UT) til overordnet term (OT) og omvendt.
- Assosiative relasjoner: Det vises ved se-også-henvisninger (SO) fra en term til andre termer som kan representere alternativer ved indeksering og søking.
- Ekvivalensrelasjoner: Det vises ved se-henvisninger (SE) fra synonyme uttrykk som ikke skal brukes, til foretrukket term (indekstern).

Kvalifikatorer

Homonyme uttrykk og likelydende termer som opptrer i ulik faglig sammenheng, er tilføyd en betydningsindikator (kvalifikator) i parentes, f.eks. Nes (Buskerud) og Nes (Vest-Agder).

Tesaurusens innhold

Emneord og formtermer

Tesaurusen skiller mellom 'vanlige' emneord, som skal brukes til å beskrive dokumentets emnemessige innhold, og formtermer.

Formtermene brukes til å beskrive dokumentets fysiske eller bibliografiske form, og skiller seg fra de andre emneordene ved at de er tilføyd kvalifikatoren (Form), f.eks. Ordbok (Form) og Mikrofilm (Form).

Formtermer brukes også til indeksering av *tekster* innen folkloristikk, f.eks. samlinger av

eventyrtekster, folkeviser etc. Termen Eventyr (Form) betegner eventyrtekster, mens termen Eventyr uten kvalifikator betegner dokumenter som handler om eventyr.

Navn

Tesaurusen inneholder geografiske navn (f.eks. Norge), navn på historiske begivenheter (f.eks. Koreakrigen), perioder (f.eks. Middelalder), arkeologiske funn eller gjenstander (f.eks. Venus fra Willendorf), kunstverk (f.eks. Laokoongruppen), guder og fiktive personer (f.eks. Apollon, Askepott).

Tesaurusen inneholder ikke korporasjonsnavn og navn på historiske og bibelske personer. Slike navn registreres og søkes i egne emnefelt i BIBSYS og er derfor utelatt i tesaurusen.

Språklig avgrensede emner

Emnene språk, litteratur og folkløstikk inndeles i utgangspunktet etter språk. Termene er utformet som adjektiv/substantiv-forbindelser, f.eks. Norsk språk, Engelsk litteratur, Svensk folkedikting.

Vær imidlertid oppmerksom på at termer som betegner underemner innen disse fagmrådene, ved indeksering er faktorisert (spaltet).

Eksempler:

Begrepet 'norsk grammatikk' er faktorisert i termene Norsk språk og Grammatikk.

Begrepet 'engelsk roman' er faktorisert i termene Engelsk litteratur og Roman.

Begrepet "svenske eventyr" er faktorisert i termene Svensk folkedikting og Eventyr.

Ved søking må derfor et begrep som 'norsk grammatikk' enten søkes som to fraser (f norsk språk/bf * grammatikk/bf) eller som enkeltord (f (norsk * grammatikk)/bo).

Ordning av tesaurusen

Alfabetisk del

Den alfabetiske delen inneholder både indekstermer (termer som skal brukes ved indeksering), se-henvisninger fra synonyme uttrykk (ikke foretrukne termer), knutetermer og fasettindikatorer. Her finner en alle registrerte opplysninger om en indekstern; f.eks. definisjon (DF), ikke foretrukne synonyme (BF), hierarkisk overordnet term (OT), hierarkisk underordnede termer (UT), se-også-henvisninger (SO) etc. (Forklaring av koder, se nedenfor.)

Dersom det er flere underordnede termer, se-også-henvisninger etc. til samme term, er disse innbyrdes ordnet alfabetisk.

Koder i alfabetisk del:

- ID Term-identifikator (idenfiserer termen i databasen)
- DF Definisjon (oftest med en kildeangivelse i klammer)
- NO Note (forklarer som regel bruken av termen)
- BF Brukt for (synonymt uttrykk som ikke er indekstern)
- SE Se-henvisning (viser fra synonym som ikke er foretrukket term, til indekstern)

OT Overordnet term
TT Toppterm (øverste term i et delhierarki)
UT Underordnet term
SO Se-også-henvisning (viser til beslektet term)

Eksempler på innførsler (alfabetisk del):

Barbarisme
ID HUME05840
DF Unødvige fremmedspråklige innslag i ens eget språk <BOB>
OT Fremmedord
TT Lingvistikk

Fremmedord
ID HUME05839
DF Ord fra et fremmed språk som ikke er blitt tilpasset låntakerspråket <BOB>
OT Ord
TT Lingvistikk
UT Barbarisme
SO Lånord

Førsokratisk filosofi
ID HUME00639
BF Førsokratisme
BF Presokratisk filosofi
OT Oldtidsfilosofi
TT Filosofi
UT Pythagoreisme
SO Sokratiske filosofi

Førsokratisme
ID HUME00640
SE Førsokratisk filosofi

Hierarkisk del

Den hierarkiske delen viser alle indekstermer, fasettindikatorer og knutetermer i sin hierarkiske sammenheng, men uten detaljopplysninger om den enkelte term. Sehenvisninger er her utelatt.

Termer på samme nivå er ordnet alfabetisk.

Registrering

698 (R) HUME emneord
\$a Emneord
\$b Kvalifikator (Forklarende tilføyelse)
\$w Sorteringsfelt for delfelt \$a (Brukes f.eks. til å sortere bort innledende artikkel)

Ved indeksering registreres termer fra Humord i BIBSYS MARC-felt 698 som frittstående termer for postkoordinert gjenfinning. Det vil si at termene i tesaurusen ikke knyttes sammen til termstrenger, men registreres enkeltvis i vilkårlig rekkefølge og kombineres ved gjenfinning ved hjelp av søkeprogrammene i BIBSYS.

Eksempler:

Et dokument som handler om 'det ubevisste' i svenske romaner på 1800-tallet:
698 \$a Det ubevisste \$b Psykologi \$w ubevisste
698 \$a Svensk litteratur
698 \$a Roman

698 \$a 1800-tallet

Et dokument som handler om barn som motiv i norsk litteratur:

698 \$a Barn

698 \$a Motiv \$b Litteratur

698 \$a Norsk litteratur

699 TEK-ORD (tidligere NTUB emneord)

Adgangsbegrensning	<p>Teknisk hovedbibliotek ved UBiT (tidligere NTUB) er eier av feltet. Andre bibliotek må avklare med UBiT før de tar MARC-feltet i bruk, og må følge UBiTs retningslinjer for registrering.</p> <p>UBiT har anledning til å nekte andre å bruke feltet dersom de ikke kan tilfredsstillende UBiTs krav til registreringspraksis. Bibliotek som ikke kan innordne seg disse kravene, henvises til å bruke MARC-felt 691.</p>
Faglig ansvarlig	UBiT, Klassifikasjonsavd.
Kontaktperson	UBiT, Klassifikasjonsavd. ved fungerende katalogsjef
Faglige retningslinjer	<p>Utarbeides av UBiT. Retningslinjene er tatt inn i den trykte utgaven av emneordslisten.</p> <p><i>Emneordsliste / Universitetsbiblioteket i Trondheim. – Trondheim : Biblioteket (Siste utg.)</i></p>
Registrering	<p>Bare termer som finnes i TEK-ORD skal registreres i MARC-felt 699. Det er utarbeidet autoritetskontroll for delfelt \$a og \$b (prøvedrift pr. september 2002). Se også avsnittet om registrering i vedlegget.</p> <p>Data som registreres i dette feltet knyttes foreløpig til bibliotekskode. Hvert bibliotek registrerer inntil videre sine egne data. Ved presentasjon av emnedata (kommando KClass) blir data sortert pr. bibliotek</p>
Autoritetsfil i BIBSYS	<p>TEK-ORD er tilgjengelig via EMNE-modulen (foreløpig med det gamle basenavnet NTUB), med viderekopling til søk i Bibliotekbasen.</p> <p>Bare UBiT har oppdateringsrett, dvs. at bare UBiT har adgang til å registrere nye poster i autoritetsfilen.</p>
Søkefelt	<ul style="list-style-type: none">• GENSØK: Ordsøk i feltet NO. Frasesøk i feltet NF.• BIBSYS Ask (avansert søk og spesialsøk): Søkefeltet 'TEK-ord, ordsøk' eller 'TEK-ord'.
Vedlegg	Bruk av TEK-ORD i BIBSYS

Bruk av TEK-ORD i BIBSYS

Innledning

MARC-felt 699 ble opprettet til bruk for UBiTs emneordssystem da KATALOG-modulen i BIBSYS ble tatt i bruk i 1980. Strukturen bygger på LC-tradisjon og det emneordssystemet UBiT har hatt siden 1930-tallet.

Autoritetsfilen

TEK-ORD foreligger i trykt form, men er tilgjengelig via EMNE-modulen (foreløpig med det gamle basenavnet NTUB). Oppdatering av registeret skjer via programmet ERSØK. Det er kopling mellom autoriserte termer (indekstermer) i EMNE-modulen og søkefeltet NF (frasefelt) i GENSØK.

Emneordslisten gjenspeiler følgende relasjoner mellom termene:

- Hierarkiske relasjoner (overordnede termer kodet OT, underordnede termer kodet UT).
- Ekvivalensrelasjoner (se-henvisninger kodet SE og BF (brukt for)).
- Assosiative relasjoner (se-også-henvisninger kodet SO).

Termene er tilknyttet klassifikasjonskoder (kodet KL) fra UDK. Enkelte termer kan være tilføyd en forklaring (kvalifikator) i parentes.

Henvisninger (f.eks. se-henvisninger) i autoritetsfilen er integrert i søkeprogrammene, men bare i frasesøk. Søk på et ikke-autorisert TEK-emneord i ordsøk gir derfor ikke treff.

Eksempler på innførsler i emneordslisten:

VVS
ID NTUB12046
BF Varme-, ventilasjons- og sanitærteknikk
UT Oppvarming
UT Ventilasjon
KL 696/697

Varme-, ventilasjons- og sanitærteknikk
ID NTUB11701
SE VVS

Snø
ID NTUB09982
OT Nedbør
SO Snøforhold
KL 551.578.4

Trafikkulykker - Promillekjøring
ID NTUB11129
SO Promillekjøring
KL 656.1.086.15

Naturlig språkforståelse (Datamaskiner)
ID NTUB07644
OT Kunnskapsbaserte systemer
KL 004:801.31
KL 681.3:801.31 (Frem til 2000-01-01)

Registrering

Felt og delfelt i BIBSYS-MARC:

699 (R) TEK-ORD (tidl. NTUB emneord)

\$a Emneord
\$b Underemneord
\$c Kvalifikator
\$w Sorteringsfelt for \$a
\$x Form
\$y Tid
\$z Sted

Termer fra TEK-ORD registreres i MARC-felt 699 som prekoordinerte termstrenger. Hovedemneord, underemneord og kvalifikator (delfeltene \$a, \$b og \$c) registreres slik de er innført i emneordlisten. Tilleggstermer for form, tid og sted (delfeltene \$x, \$y og \$z) tilføyes termstrengen ved registrering. Parenteser rundt kvalifikatorer (\$c) lages automatisk av programmet og skal derfor ikke registreres.

Det er autoritetskontroll på delfeltene \$a, \$b og \$c slik at termer som ikke er godkjente, blir avvist ved forsøk på registrering.

MARC-felt 699 er repeterbart. Handler et dokument om flere emner, lages det en termstreng for hvert emne, og hver termstreng registreres for seg. (Se eksempel nedenfor.) Delfeltene kan ikke repeteres.

Termer i hvert delfelt kan bestå av ett eller flere ord.

Bruk av store og små bokstaver påvirker ikke gjenfinningen. (Tesaurusen gir standard for dette.)

Eksempler på registrering:

Et dokument som handler om trafikkulykker i Danmark i forbindelse med promillekjøring.

Termstreng:

699\$a Trafikkulykker \$b Promillekjøring \$z Danmark

En ordbok over synonymer i norsk språk.

Termstreng:

699\$a Norsk språk \$b Synonymer \$x Ordbøker

Et dokument som handler om naturlig språkforståelse (hos datamaskiner).

Termstreng:

699\$a Naturlig språkforståelse \$c Datamaskiner

Et dokument som handler om boligforhold og tekniske hjelpemidler for funksjonshemmede (to emner).

Termstrenger (to emner som registreres hver for seg):

699\$a Funksjonshemmede \$b Boligforhold

699\$a Funksjonshemmede \$b Tekniske hjelpemidler

Søking

Emneord i alle delfelter i MARC-felt 699 ord-indekses inn i basisindeks sammen med andre typer emneord og ord fra titler. I tillegg blir det generert en egen ord-indeks for MARC-felt 699. Det genereres også en frase-indeks med søkenøkler basert på delfeltene \$a og \$b. Om søkefelt og feltkoder, se innledningen til feltet.

Eksempel:

699 Naturlig språkforståelse \$c Datamaskiner

Gir følgende innførsler i ord-indeksene:

Naturlig
Språkforståelse
Datamaskiner

Gir følgende innførsel i frase-indeks:

Naturlig språkforståelse (Datamaskiner)

Litteraturhenvisninger

BIBSYS-MARC : bibliografisk format / utarbeidet og redigert av Eva Minnich. - Trondheim : BIBSYS, 1995.

Documentation : Guidelines for the establishment and development of monolingual thesauri / International Organization for Standardization. - 2nd ed. - Geneve : ISO, 1986. - (International standard. ISO ; 2788)

Documentation : methods for examining documents, determining their subject, and selecting indexing terms / International Organization for Standardization. - Geneve : ISO, 1985. - (International standard ; ISO 5963)

Emneordskatalogisering : forslag til norsk standard / Ellen Hjortsæter. - Oslo : Biblioteksentralen, 1990.

Katalogiseringsregler : Anglo-American cataloging rules / oversatt og bearbeidet for norske forhold ved Inger Cathrine Spangen. - Oslo : Norsk bibliotekforening, 1983.

PRECIS : a manual of concept analysis and subject indexing / Derek Austin. - 2nd ed. - London : British Library, 1984.

The subject approach to information / A. C. Foskett. - 5th ed. - London : Library Association Publishing, 1996.

Thesaurus construction : a practical manual / Jean Aitchison, Alan Gilchrist. - 2nd ed. - London : Aslib, 1987.

USMARC Appendix D: Alphabetical list of ambiguous headings (siste utg.)